

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2012 m. liepos 19 d. Nr. FA-P-40-3-51
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant 2011-06-09 pavedimą Nr. P-40-3

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Rasa Kislovskienė (grupės vadovė)

Zita Rimkevičienė

Daiva Latvėnienė

Daiva Juonytė (nuo 2012-03-26)

Auditas pradėtas 2011-06-09

Auditas baigtas 2012-07-19

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti

Valstybės kontrolės interneto puslapyje

adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	4
Audito apimtis ir metodai	5
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	8
1. Pastebėjimai dėl konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinių duomenų	8
1.1. Dėl ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio	8
1.1.1. Dėl biudžeto asignavimų apskaitos pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius	8
1.1.2. Dėl mokėtinų ir gautinų sumų apskaitos pavaldžiose įstaigose	9
1.2. Dėl ministerijos, jai pavaldžių įstaigų ir ministro valdymo srities asignavimų valdytojų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio	10
1.2.1. Konsolidavimo procesas	10
1.2.1.1. III lygio konsoliduotųjų finansinių ataskaitų konsolidavimo procesas	11
1.2.1.2. IV lygio konsoliduotųjų finansinių ataskaitų konsolidavimo procesas	12
1.2.2. Ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų buhalterinė apskaita pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus	13
1.2.3. Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos buhalterinė apskaita	15
1.2.4. Nustatytų neatitikimų įtaka konsoliduotajam finansinių ataskaitų rinkiniui	18
2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo	18
2.1. Dėl Skaitmeninės mobiliojo radijo ryšio sistemos administravimo	18
2.1.1. Vidaus reikalų telekomunikacinio tinklo pagrindinio tvarkytojo funkcijų perdavimas	19
2.1.2. Skaitmeninės mobiliojo radijo ryšio sistemos priežiūros paslaugų įsigijimas	21
2.1.3. Valstybės biudžeto lėšų panaudojimas Skaitmeninės mobiliojo radijo ryšio sistemos administravimui	26
2.2. Dėl valstybės biudžeto lėšų panaudojimo viešinimo paslaugoms	27
2.3. Dėl valstybės biudžeto lėšų panaudojimo, vykdam investiciniuose projektuose numatytus pirkimus	30
2.4. Dėl kelionių agentūrų paslaugų pirkimo	32
2.5. Dėl viešųjų pirkimų komisijos sudarymo	32

2.6.	Dėl patikėjimo teise valdomo turto perdavimo	33
2.6.1.	Dėl patikėjimo teise valdomo turto perdavimo pasaugai	33
2.6.2.	Dėl patikėjimo teise valdomo turto perdavimo neatlygintinai naudotis	34
2.7.	Dėl asignavimų naudojimo	34
2.8.	Dėl pavaldžios įstaigos pajamų įmokų panaudojimo	35
2.9.	Dėl netinkamai panaudotų lėšų grąžinimo į biudžetą	35
3.	Kiti pastebėjimai	37
3.1.	Dėl valstybės biudžeto lėšų panaudojimo už priverstinės pravaikštos laiką ir neturtinei žalai apmokėti	37
3.2.	Dėl asmens dokumentų blankų	38
3.3.	Dėl Finansų valdymo ir apskaitos informacinės sistemos (FVAS) diegimo	39
3.4.	Dėl neekonomiško biudžeto lėšų naudojimo	40
4.	Vidaus kontrolės sistemos įvertinimas	40
5.	Rekomendacijos	40
Priedai		43

IŽANGA

Audito tikslas – teisėtumo požiūriu įvertinti: valstybės biudžeto asignavimų 2012 metams planavimą; audituojamo subjekto 2011 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir (ar) kitų ataskaitų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija yra Lietuvos Respublikos vykdomosios valdžios institucija, kuri formuoja valstybės politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą, o įstatymų nustatytais atvejais – ją įgyvendina vidaus reikalų ministrui pavestose valdymo srityse. Adresas: Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius; identifikavimo kodas 188601464.

Audituojamu laikotarpiu Vidaus reikalų ministerijai vadovavo ministras Raimundas Palaitis. Vidaus reikalų ministerijos kancleriu buvo Evaldas Gustas, vidaus reikalų ministro įsakymu įgaliotas būti Vidaus reikalų ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų valdytoju. Vyriausiojo buhalterio funkcijas vykdė Ekonomikos ir finansų departamento direktorius Bronislavas Deveikis.

Audituojamas laikotarpis – 2011 metai.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami valstybinio audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinami Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2011 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai, kuriuos sudarė skirtingo dydžio subjektų grupės:

- konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį sudarė ministerijos ir 14 jai pavaldžių biudžetinių įstaigų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai;
- konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį sudarė ministerijos, 14 jai pavaldžių biudžetinių įstaigų ir vidaus reikalų ministro valdymo srities asignavimų valdytojų (Policijos departamento, Valstybės sienos apsaugos tarnybos, Vadovybės apsaugos departamento, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos) finansinių ataskaitų rinkiniai.

Vertintą Vidaus reikalų ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų 2011 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį sudarė:

- Biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitų 2011 m. gruodžio 31 d. aiškinamasis raštas;
- Įmokų į biudžetą, skiriamų specialiosioms programoms finansuoti, 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 1);
- Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2);
- Finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 3);
- Mokėtinų ir gautinų sumų 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 4).

Vertintą Vidaus reikalų ministerijos, jai pavaldžių biudžetinių įstaigų ir vidaus reikalų ministro valdymo srities asignavimų valdytojų 2011 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį sudarė:

- Finansinės būklės ataskaita pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Veiklos rezultatų ataskaita pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Pinigų srautų ataskaita pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Grynojo turto pokyčių ataskaita pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- 2011 m. finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.

Vidaus reikalų ministerija ir 14 pavaldžių įstaigų 2011 metais vykdė 13 programų:

- Ypatingų viešosios tvarkos situacijų kontrolė (kodas 01 04);
- Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos veiklos vykdymas (kodas 01 05);
- Valstybės rezervo civilinės saugos priemonių atsargų tvarkytojo funkcijų vykdymas (kodas 01 07);
- Valstybės remiama teisėsaugos ir teisingumo institucijų pareigūnų sveikatos priežiūra ir buvusių vidaus tarnybos sistemos pareigūnų pensinis aprūpinimas (kodas 01 15);

- Lietuvos Respublikos piliečių ir užsieniečių migracijos procesų valdymo tobulinimas (kodas 01 17);
- Išorės sienų fondo programa (kodas 01 55);
- Europos grąžinimo fondo programa (kodas 01 56);
- Vidaus reikalų ministrui pavestų valdymo sričių valstybės politikos formavimas, įgyvendinimo koordinavimas ir kontrolė (kodas 02 01);
- Valstybės tarnybos politikos įgyvendinimas ir valdymo tobulinimas (kodas 02 08);
- Vidaus reikalų ministerijos infrastruktūros plėtra ir bendrųjų sistemos funkcijų vykdymas (kodas 02 11);
- Regionų plėtros ir Europos Sąjungos struktūrinės paramos programų įgyvendinimo užtikrinimas (kodas 03 03);
- Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo programa (kodas 03 53);
- Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės programa (kodas 03 54).

Šioms programoms patvirtinta 1 026 235 tūkst. Lt asignavimų; 986 639 tūkst. Lt išlaidoms (iš jų 186 180 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) ir 39 596 tūkst. Lt turtui įsigyti¹. Be to, 2010 metais nepanaudotas pajamų įmokų likutis, kuris sudaro 9 281 tūkst. Lt, ir Europos Sąjungos bendrojo finansavimo lėšų likutis, kuris sudaro 310 010 tūkst. Lt, perkeltas į 2011 metų asignavimų planą. Vyriausybės nutarimais² skirta 388,2 tūkst. Lt (150 tūkst. Lt skirta techninės paramos Europos Sąjungos ir bendrojo finansavimo lėšoms, 5 tūkst. Lt – civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos Japonijai siuntos nuvežimo išlaidoms padengti, 84,8 tūkst. Lt – atkurti valstybės rezervo civilinės saugos priemonių atsargoms, panaudotoms civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos Japonijai siuntai sudaryti, 148,4 tūkst. Lt – išlaidoms, vykdant teismų sprendimus, kompensuoti).

Finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis, kaip nurodyta konsoliduotojoje finansinės būklės ataskaitoje, 2011 m. pradžioje buvo iš viso 1 604 056,6 tūkst. Lt, pabaigoje – 1 574 490,9 tūkst. Lt.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus.

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkiniuose nėra reikšmingų iškraipymų ir valstybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

¹ Lietuvos Respublikos 2011 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2010-12-09 Nr. XI-1210.

² Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai: 2011-08-17 Nr. 959, 2011-03-16 Nr. 292, 2011-05-25 Nr. 594, 2011-09-14 Nr. 1062, 2011-11-30 Nr. 1383.

Atsižvelgdami į tai, kad viešojo sektoriaus grupių, rengiančių 2011 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius, sudėtis skyrėsi, ir įvertinę tam tikrų subjektų, sudarančių grupes, reikšmingumą, Vidaus reikalų ministerijoje ir jai pavaldžiose biudžetinėse įstaigose suplanavome ir atlikome audito procedūras, kurių metu vertinome 2011 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą. Vadovaudamiesi 2011 metų valstybinio audito programa, vidaus reikalų ministro valdymo srities subjekte – Policijos departamente, kurio vadovas yra asignavimų valdytojas, atlikome finansinį (teisėtumo) auditą. Įvertinę 2011 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir (ar) kitų ataskaitų duomenis ir valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą, Policijos departamentui pateikėme valstybinio audito ataskaitą ir išvadą. Šio audito rezultatai naudojami vertinant Vidaus reikalų ministerijos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį. Kituose vidaus reikalų ministro valdymo srities viešojo sektoriaus subjektuose, kurių vadovai yra asignavimų valdytojai, atlikome suplanuotas audito procedūras, susijusias su metinių finansinių ataskaitų konsolidavimo procesu.

Audito metu, siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, atlikta:

- išsami rizikos analizė (audito planavimo etape), kuri leido panaudoti rizika ir reikšmingumu pagrįstą audito metodiką, audito darbą sutelkiant didžiausios rizikos srityse;
- tvarkos aprašų, taisyklių, įsakymų ir kitų dokumentų peržiūra ir nuoseklios peržiūros testai (kontrolės aplinkos tyrimas);
- ūkinių operacijų ir buhalterinių sąskaitų likučių išsamios ir analitinės audito procedūros (savarankiškos audito procedūros).

Taip pat buvo vertinama, kaip audituojamas subjektas laikėsi įstatymų ir kitų teisės aktų, sutartinių įsipareigojimų. Teisėtumo požiūriu įvertintas valstybės biudžeto asignavimų 2012 metams planavimas.

Atliktos svarbiausių sričių (ilgalaikio ir biologinio turto, pajamų, darbo užmokesčio ir kitų sąnaudų) savarankiškos audito procedūros. Tam buvo atrinkti geriausiai visumą reprezentavę audito pavyzdžiai. Vertindami, kaip laikomasi teisės aktų, atsižvelgėme į aplinkybes, priežastis ir pasekmes.

Audito įrodymai gauti taikant skaičiavimo, patikrinimo, paklausimo, analitinės ir kitas audito procedūras.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Pastebėjimai dėl konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinių duomenų

1.1. Dėl ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio

1.1.1. Dėl biudžeto asignavimų apskaitos pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius

Vidaus reikalų ministerija netinkamai suplanavo dalį biudžeto asignavimų, panaudojo juos kito subjekto finansavimui „viena eilute“, o išlaidas apskaitė pagal netinkamus ekonominės klasifikacijos straipsnius.

Ministerija 2011 m. pagal finansavimo sutartį Lietuvos viešojo administravimo institutui skyrė 500 tūkst. Lt asignavimų priemonėms: „Igyvendinti Lietuvos pasirengimo pirmininkauti Europos Sąjungoje veiksmų plano priemonės“ ir „Rengti ir atnaujinti programas, organizuoti mokymo renginius aukščiausiojo lygio valstybės tarnautojams, atlikti tiriamuosius darbus“. Asignavimai skirti kitoms paslaugoms (2.2.1.1.1.30 str.), nenurodant detalesnio biudžeto lėšų paskirstymo pagal išlaidų ekonominę paskirtį, nors faktiškai dalis jų buvo panaudota darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui – 377,2 tūkst. Lt (2.1.str.) ir ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nuomai apmokėti – 50 tūkst. Lt (2.2.1.1.1.15 str.).

Biudžeto sandaros įstatymo³ 5 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktai numato, kad asignavimų valdytojas privalo naudoti skirtus biudžeto asignavimus vadovaujamos įstaigos programoms vykdyti, paskirstyti juos pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams programoms vykdyti, taip pat nustatyti ir tvirtinti vadovaujamos biudžetinės įstaigos ar pavaldžių įstaigų ir kitų subjektų programų sąmatas, neviršijant šioms programoms patvirtintų bendrųjų asignavimų (tarp jų – išlaidoms, o iš jų – darbo užmokesčiui ir turtui įsigyti) sumų. Vadovaujantis Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių⁴ 17 punktu, asignavimų valdytojas tvirtina pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų programų sąmatas pagal visus funkcinės ir ekonominės klasifikacijos kodus.

Pažymime, kad Vidaus reikalų ministerija, atsižvelgdama į audito metu pateiktą rekomendaciją, 2012 metais suplanavo ir skyrė 500 tūkst. Lt Lietuvos viešojo administravimo institutui pagal šiuos ekonominės klasifikacijos straipsnius: darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos, ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nuoma, kitos paslaugos.

³ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 Nr. IX-1946 redakcija).

⁴ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 (2004-06-15 Nr. 751 redakcija).

Ministerija ir jai pavaldžios įstaigos dalį biudžeto asignavimų suplanavo, panaudojo ir išlaidas apskaitė pagal netinkamus ekonominės klasifikacijos straipsnius – taigi nesilaikė Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos⁵.

- Ministerija Savivaldybių asociacijai 517 tūkst. Lt ministerijos priemonėms įgyvendinti (konkrečiai veiklai padengiant jų einamąsias išlaidas) neteisingai suplanavo, panaudojo ir išlaidas apskaitė išlaidų straipsnyje „Kitos paslaugos“, o ne išlaidų straipsnyje „Kitos išlaidos“.
- Vidaus reikalų ministerijos Medicinos centras lėšas (38 tūkst. Lt), skirtas civilinės atsakomybės už pacientams padarytą žalą draudimo paslaugoms įsigyti, suplanavo, panaudojo ir išlaidas apskaitė išlaidų straipsnyje „Kitos išlaidos“, o ne „Kitos paslaugos“.
- Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos dalį biudžeto asignavimų (318,3 tūkst. Lt), skirtų strateginių neliečiamų atsargų saugojimui, neteisingai suplanavo, panaudojo ir išlaidas apskaitė išlaidų straipsnyje „Strateginių neliečiamų atsargų kūrimas ir įsigijimas“, o ne „Kitos paslaugos“.

Ministerija, skirdama valstybės biudžeto asignavimus Lietuvos viešojo administravimo institutui programos priemonėms vykdyti pagal vieną ekonominės klasifikacijos straipsnį, nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymo ir Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 543 patvirtintų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių, nes apskaitoje 427,2 tūkst. Lt panaudotų biudžeto lėšų neatskleidė pagal jų ekonominę paskirtį.

Ministerija ir jai pavaldžios įstaigos valstybės biudžeto asignavimus planavo ir panaudojo nesilaikydamos Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos, o dėl netinkamos patirtų išlaidų apskaitos suvestinėje Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (formoje Nr. 2) kitų paslaugų (2.2.1.1.1.30 straipsnis) kasinės išlaidos nurodytos 587,9 tūkst. Lt didesnės, strateginių ir neliečiamų atsargų (3.1.3.1. straipsnis) kasinės išlaidos – 318,3 tūkst. Lt didesnės, darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų (2.1. straipsnis) – 377,2 tūkst. Lt mažesnės, ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nuomos (2.2.1.1.1.14) – 50 tūkst. Lt mažesnės, kitų išlaidų (2.8.1. straipsnis) kasinės išlaidos – 479 tūkst. Lt mažesnės.

1.1.2. Dėl mokėtinų ir gautinų sumų apskaitos pavaldžiose įstaigose

Ministerijai pavaldžios įstaigos Sveikatos priežiūros tarnyba, Viešojo saugumo tarnyba ir Gyventojų registro tarnyba Mokėtinų ir gautinų sumų 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (formoje Nr.4) neteisingai nurodė įsiskolinimus.

Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaita sudaroma remiantis apskaitos registrų duomenimis. Sveikatos priežiūros tarnyba ir Viešojo saugumo tarnyba kai kuriais atvejais apskaitos registruose neteisingai užregistravo įsiskolinimus. Gyventojų registro tarnyba Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitą sudarė ne pagal apskaitos registrų duomenis.

⁵ Patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymu Nr. 1K-184 (2010-03-26 Nr. 1K-085 redakcija) „Dėl Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“.

- Sveikatos priežiūros tarnyba metų pabaigoje apskaitoje neužregistravo 4 475 tūkst. Lt 2012 metais apmokėto buvusiems vidaus tarnybos sistemos pareigūnams priskaičiuotų valstybinių pensijų įsiskolinimo ir neužregistravo gautinų sumų, susidariusių dėl buvusiems vidaus tarnybos sistemos pareigūnams permokėtų valstybinių pensijų. Tarnyba audito metu nepateikė 2011 m. gruodžio 31 d. permokėtų valstybinių pensijų sumos.
- Viešojo saugumo tarnyba, neteisingais laikotarpiais apskaitoje registruodama transporto kompensavimo išlaidas, apskaitos registruose užregistravo 2011 metų pradžioje 77,8 tūkst. Lt transporto kompensavimo išlaidų įsiskolinimo, kuris neturėjo būti registruotas, o 2011 metų pabaigoje neužregistravo 50,1 tūkst. Lt transporto kompensavimo išlaidų įsiskolinimo.
- Gyventojų registro tarnyba sudarydama Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitą nenurodė apskaitos registruose užregistruotų 17,3 tūkst. Lt gautinų sumų už suteiktas paslaugas.

Sveikatos priežiūros tarnyba apskaitoje neužregistravo buvusiems vidaus tarnybos sistemos pareigūnams apskaičiuotų valstybinių pensijų įsiskolinimo, Viešojo saugumo tarnyba – transporto kompensavimo išlaidų įsiskolinimo, o Gyventojų registro tarnyba Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitą sudarė ne pagal apskaitos registruose užregistruotas sumas. Dėl to Mokėtinų ir gautinų sumų 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (formoje Nr.4) straipsnyje 2.7.3.1.1.1 „Darbdavių socialinė parama pinigais“ metų pradžioje nenurodė 77,81 tūkst. Lt mokėtinų sumų, o metų pabaigoje – 4 525,1 tūkst. Lt mokėtinų sumų ir 17,3 tūkst. Lt gautinų sumų.

Sveikatos priežiūros tarnyba apskaitoje neregistravo didesnių, nei turėtų būti sumokėta, valstybinių pensijų sumų, todėl Mokėtinų ir gautinų sumų 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (formoje Nr. 4) gautinų sumų likutis nurodytas mažesnis.

1.2. Dėl ministerijos, jai pavaldžių įstaigų ir ministro valdymo srities asignavimų valdytojų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio

1.2.1. Konsolidavimo procesas

Vidaus reikalų ministerijos, jai pavaldžių įstaigų ir ministro valdymo srities asignavimų valdytojų 2011 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį sudarančios ataskaitos nurodytos dalyje „Audito apimtis ir metodai“. Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo⁶ 24 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad, sudarydami finansines ataskaitas, viešojo sektoriaus subjektai turta, finansavimo sumas ir įsipareigojimus turi įvertinti vadovaudamiesi Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (toliau – VSAFAS). Remiantis jais, Finansinės būklės ataskaitoje pateikiama informacija turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto turto, finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto būklę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną, o Veiklos rezultatų ataskaitoje pateikiama informacija turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto veiklos rezultatus, t. y. uždirbtas pajamas ir turėtas sąnaudas per šioje ataskaitoje nurodytą ataskaitinį laikotarpį.

⁶ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212.

1.2.1.1. III lygio konsoliduotųjų finansinių ataskaitų konsolidavimo procesas

Vidaus reikalų ministerija, rengdama 2011 metų Vidaus reikalų ministerijos, jai pavaldžių biudžetinių įstaigų ir vidaus reikalų ministro valdymo srities asignavimų valdytojų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį, neužtikrino, kad informacija rinkinyje būtų pateikta pagal VSAFAS reikalavimus.

Vidaus reikalų ministerija nesilaikė 2-ojo ir 15-ojo VSAFAS⁷ reikalavimų ir konsoliduotojoje Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis nurodė einamųjų metų deficito sumą – 2 292 tūkst. Lt. Ji nesutampa su ataskaitinio laikotarpio 6 942,8 tūkst. Lt grynuoju deficitu prieš nuosavybės metodo įtaką, rodomu konsoliduotojoje Veiklos rezultatų ataskaitoje.

Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 21 straipsnio 6 dalį, nukrypti nuo VSAFAS galima tik esant aplinkybėms, nepriklausančioms nuo viešojo sektoriaus subjekto valios, suderinus su Finansų ministerija, finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte pateikiant informaciją apie kiekvieną nukrypimą nuo VSAFAS, jų priežastis ir poveikį viešojo sektoriaus subjekto turtui, finansavimo sumoms, įsipareigojimams, pajamoms ir sąnaudoms. Tačiau ministerija konsoliduotojo finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte nepateikė informacijos apie einamųjų metų deficito 4 650,8 tūkst. Lt nukrypimą.

Ministerija nesilaikė 6-ojo ir 15-ojo VSAFAS⁸ reikalavimų, nes konsoliduotojo finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte nepateikė paaiškinimo apie Grynojo turto pokyčių ataskaitos „Kiti konsolidavimo pokyčiai“ straipsnio 4 649,1 tūkst. Lt sumą.

Pažymime, kad išvardyti neatitikimai susidarė dėl Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinės sistemoje (toliau – VSAKIS) į Vidaus reikalų ministerijos konsoliduotąsias finansines ataskaitas įkėlus Lietuvos Respublikos ginklų fondo 2011 m. sausio 1 d. 4 649,1 tūkst. Lt likučius, kuriuos ištaisyti rankiniu būdu nebuvo galimybės.

Vidaus reikalų ministerija, rengdama 2011 metų ministerijos, jai pavaldžių biudžetinių įstaigų ir vidaus reikalų ministro valdymo srities asignavimų valdytojų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį, neužtikrino, kad informacija rinkinyje būtų pateikta pagal VSAFAS reikalavimus. Todėl konsoliduotojoje Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis nurodė neteisingą einamųjų metų perviršio ar deficito 2 292

⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministrų 2007-12-19 įsakymu Nr. 1K-378 (2009-12-24 1K-478 redakcija) patvirtintas 2-asis VSAFAS „Finansinės būklės ataskaita“ 49 p., Lietuvos Respublikos finansų ministrų 2008-12-08 įsakymu Nr. 1K-433 (2010-05-05 1K-151 redakcija) patvirtintas 15-asis VSAFAS „Konsoliduotų finansinių ataskaitų rinkinys ir investicijos į kontroliuojamus subjektus“ 13 p.

⁸ Lietuvos Respublikos finansų ministrų 2008-08-18 įsakymu Nr. 1K-247 (2009-12-24 1K-479 redakcija) patvirtintas 6-asis VSAFAS „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“, 14, 15 p., Lietuvos Respublikos finansų ministrų 2008-12-08 įsakymu Nr. 1K-433 (2010-05-05 1K-151 redakcija) patvirtintas 15-asis VSAFAS „Konsoliduotų finansinių ataskaitų rinkinys ir investicijos į kontroliuojamus subjektus“ 45 p.

tūkst. Lt sumą ir aiškinamajame rašte nepateikė paaiškinimo apie Grynojo turto pokyčių ataskaitos „Kiti konsolidavimo pokyčiai“ straipsnio 4 649,1 tūkst. Lt sumą.

1.2.1.2. IV lygio konsoliduotųjų finansinių ataskaitų konsolidavimo procesas

Atlikus 2011 m. Policijos departamento konsoliduotojo finansinių ataskaitų rinkinio sudarymo audito procedūras, nustatyta neatitikimų.

Policijos departamentui pavaldžios įstaigos nesilaikė 15-ojo VSAFAS⁹ reikalavimų ir konsoliduotojoje Pinigų srautų ataskaitoje neteisingai eliminavo įplaukas iš Europos Sąjungos, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų ir į valstybės biudžetą pervestas lėšas:

- Iš Policijos departamento gautas įplaukas Išorės sienų fondo programai vykdyti apskričių vyriausieji policijos komisariatai – Alytaus (31,7 tūkst. Lt) ir Telšių (57,8 tūkst. Lt) neteisingai eliminavo iš kitų įplaukų, o ne iš ES, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų įplaukų;
- Lietuvos viešosios policijos rinktinė „Vytis“ 6,3 tūkst. Lt iš teritorinių darbo biržų gautas įplaukas neteisingai eliminavo iš kitų įplaukų, o ne iš Europos Sąjungos, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų įplaukų;
- Šiaulių apskrities vyriausiasis policijos komisariatas 653,8 tūkst. Lt Policijos departamentui pervestų pajamų įplaukų neteisingai eliminavo, kaip kitiems subjektams pervestas lėšas, o ne į valstybės biudžetą pervestas lėšas;
- Lietuvos policijos mokykla 455,6 tūkst. Lt ir Lietuvos kriminalinės policijos biuras 24,6 tūkst. Lt Policijos departamentui pervestų pajamų įplaukų neteisingai eliminavo kaip kitas išmokas, o ne į valstybės biudžetą pervestas lėšas.

Dėl į VSAKIS įvestos ne visos informacijos, reikalingos eliminavimo procedūrai atlikti, II lygio konsoliduotųjų ataskaitų rinkinyje gali būti eliminuotos ne visos viešojo sektoriaus subjektų tarpusavio sandorių operacijos, nes:

- Apskričių vyriausieji policijos komisariatai nepateikė derinamos eliminavimo informacijos apie Valstybinei mokesčių inspekcijai pervestas sumas: Vilniaus 466,2 tūkst. Lt, Telšių 4,2 tūkst. Lt, Utenos 0,5 tūkst. Lt;
- Vilniaus apskrities vyriausiasis policijos komisariatas 187,1 tūkst. Lt, Lietuvos kriminalinės policijos biuras 167,1 tūkst. Lt nepateikė informacijos dėl nederinamos eliminavimo operacijos susijusios su socialinio draudimo įmokomis nuo sukauptų atostogų.

Dėl neteisingai Pinigų srautų ataskaitos A.II.1. eilutėje eliminuotos informacijos apie pervestas į valstybės biudžetą lėšas II lygio konsoliduotojoje Pinigų srautų ataskaitoje gali būti grupavimo klaidų:

- Apskričių vyriausieji policijos komisariatai Valstybinei mokesčių inspekcijai pervestas lėšas – Tauragės 127,1 tūkst. Lt, Telšių 74,2 tūkst. Lt – neteisingai eliminavo iš kitų išmokų, o ne iš pervestų lėšų į valstybės biudžetą;
- Panevėžio apskrities vyriausiasis policijos komisariatas Valstybinei mokesčių inspekcijai pervestas 8,8 tūkst. Lt, lėšas neteisingai eliminavo iš Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo išmokų, o ne iš pervestų lėšų į valstybės biudžetą.

Policijos departamentas, rengdamas departamento ir jam pavaldžių įstaigų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį, neužtikrino, kad informacija jame būtų pateikta pagal VSAFAS reikalavimus. Dėl nustatytų grupavimo ir eliminavimo klaidų

⁹ Lietuvos Respublikos finansų ministrų 2008-12-08 įsakymu Nr. 1K-433 (2010-05-05 1K-151 redakcija) patvirtintas 15-asis VSAFAS „Konsoliduotų finansinių ataskaitų rinkinys ir investicijos į kontroliuojamus subjektus“.

konsoliduotojoje Pinigų srautų ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis: A.I.1.3. eilutėje įplaukų iš ES, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų eliminuota 95,8 tūkst. Lt mažiau; A.I.6. eilutėje kitų įplaukų eliminuota 95,8 tūkst. Lt daugiau; A.II.1. eilutėje pervestų lėšų į valstybės biudžetą eliminuota 1134 tūkst. Lt mažiau; A.II.6. eilutėje pervestų lėšų kitiems subjektams eliminuota 653,8 tūkst. Lt daugiau; A.III.12. eilutėje kitų išmokų eliminuota 480,2 tūkst. Lt daugiau.

Policijos departamentas nepakankamai kontroliavo, kad į viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinę sistemą VSAKIS Policijos departamentui pavaldžios įstaigos suvestų visą informaciją, reikalingą viešojo sektoriaus subjektų, nepavaldžių Policijos departamentui, tarpusavio sandoriams eliminuoti. Dėl to II lygio konsoliduotų ataskaitų rinkinyje gali būti eliminuotos ne visos viešojo sektoriaus subjektų tarpusavio sandorių operacijos, o Pinigų srautų ataskaitoje gali būti grupavimo klaidų.

Neatitikimai, nustatyti Vidaus reikalų ministerijos, pavaldžių įstaigų ir ministro valdymo srities asignavimų valdytojų finansinėse ataskaitose, kurie daro įtaką ir konsoliduotojo finansinių ataskaitų rinkinio teisingumui, pateikiami ataskaitos 1.2.2 ir 1.2.3 skirsniuose.

1.2.2. Ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų buhalterinė apskaita pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus

Vidaus reikalų ministerija, jai pavaldžios įstaigos ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui pavaldi įstaiga nesilaikė 24-ojo VSAFAS¹⁰ reikalavimų, nes apskaitoje neteisingai užregistravo darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, socialinių išmokų (pašalpų) sąnaudas:

- Vidaus reikalų ministerija pašalpas, skirtas esant sunkiai materialinei būklei, kompensaciją atašė ir nuo jų apskaičiuotos socialinio draudimo įmokas (200,5 tūkst. Lt) apskaitoje neteisingai užregistravo kaip darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, o ne kaip pagrindinės veiklos kitas sąnaudas.
- Ministerijai pavaldžios įstaigos Viešojo saugumo tarnyba ir Asmens dokumentų išrašymo centras pašalpas, skirtas esant sunkiai materialinei būklei (50,1 tūkst. Lt), apskaitoje neteisingai užregistravo kaip darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, o ne kaip pagrindinės veiklos kitas sąnaudas.
- Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui pavaldi įstaiga Klaipėdos apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba (0,5 tūkst. Lt) pašalpas, skirtas esant sunkiai materialinei būklei apskaitoje neteisingai užregistravo kaip darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, o ne kaip pagrindinės veiklos kitas sąnaudas.
- Vidaus reikalų ministerija išeitinių išmokų ir nuo jų apskaičiuotų socialinio draudimo įmokų sąnaudas (37,5 tūkst. Lt) pripažino ir registravo ne tuo laikotarpiu, kai atsirado įsipareigojimas jas mokėti.
- Viešojo saugumo tarnyba apskaitoje užregistravo atostogų rezervo sąnaudas 2 tūkst. Lt mažesnes, nes atostogų rezervą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje apskaičiavo ne visiems įstaigos darbuotojams.

Ministerijai pavaldžios įstaigos nesilaikė 8-ojo ir 11-ojo VSAFAS¹¹ reikalavimų, nes apskaitoje atsargas ir sąnaudas užregistravo neteisingai arba jų neužregistravo:

¹⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-12-09 įsakymu Nr. 1K-432 (2010-10-26 Nr. 1K-334 redakcija) patvirtintas 24-asis VSAFAS „Su darbo santykiais susijusios išmokos“, 10, 27,16 p.

¹¹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-06-20 įsakymu Nr. 1K-220 (2009-12-24 Nr. 1K-477 redakcija) patvirtintas 8-asis VSAFAS „Atsargos“, 40, 31.1. p. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-02-08 įsakymu Nr. 1K-059 (2009-12-24 Nr. 1K-490 redakcija) patvirtintas 11-asis VSAFAS „Sąnaudos“, 4, 5,15.2 p.

- Viešojo saugumo tarnyba 2011 metais apskaitoje užregistravo 2010 metų šildymo sąnaudas (176,6 tūkst. Lt), o 2011 metų sąnaudomis pripažino išankstinio apmokėjimo išlaidas už šildymą (9,5 tūkst. Lt), kurių apskaitoje neužregistravo ir neparodė finansinėse ataskaitose kaip turto (ateinančių laikotarpių sąnaudų).
- Viešojo saugumo tarnyba transporto išlaidų kompensavimo sąnaudas (27,7 tūkst. Lt), Sveikatos priežiūros tarnyba socialinių išmokų sąnaudas (12,1 tūkst. Lt) pripažino ir registravo ne tuo laikotarpiu, kai jos buvo patiriamos.
- Viešojo saugumo tarnyba delpinigių sąnaudas (1,7 tūkst. Lt), patirtas dėl laiku neapmokėtų sąskaitų, priskyrė prie komunalinių paslaugų ir ryšių sąnaudų, o ne prie finansinės ir investicinės veiklos sąnaudų.
- Viešojo saugumo tarnyba nenurašė atsargų, skirtų šildymui, ir neužregistravo sąnaudų.
- Asmens dokumentų išrašymo centras nesumažino visiškai pasenusių asmens dokumentų blankų vertės, kurių įsigijimo savikaina 1036,7 tūkst. Lt.

Ministerijai ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui pavaldžios įstaigos nesilaikė 10-ojo VSAFAS¹² reikalavimų, nes pajamas apskaitoje užregistravo neteisingai arba jų neužregistravo:

- Klaipėdos apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba apskaitoje neregistravo ir finansinėse ataskaitose nenurodė 10,5 tūkst. Lt baudų, skiriamų pagal Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksą, apskaičiuotų ir pervestinių pajamų.
- Gyventojų registro tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos už teikiamas registro paslaugas 271,1 tūkst. Lt gautas sumas apskaitoje registravo ir finansinėse ataskaitose nurodė ne tą ataskaitinį laikotarpį, kada uždirbo.

Viešojo saugumo tarnyba nesivadovavo 12-uju VSAFAS¹³, nes 204,3 tūkst. Lt išankstinius apmokėjimus už ilgalaikį materialųjį turtą apskaitoje užregistravo transporto priemonių sąskaitoje ir nepagrįstai skaičiavo turto nusidėvėjimą.

Sveikatos priežiūros tarnyba nesivadovavo 17-uju VSAFAS¹⁴, nes nepripažino ir apskaitoje neregistravo buvusiems vidaus tarnybos sistemos pareigūnams permokėtų valstybinių pensijų bei nepripažino beviltiškų skolų ir jų nenurašė.

Ministerija, Viešojo saugumo, Sveikatos priežiūros ir Gyventojų registro tarnybos, Asmens dokumentų išrašymo centras ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui pavaldi įstaiga Klaipėdos apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba nesilaikė 8-ojo, 10-ojo, 11-ojo, 12-ojo, 17-ojo ir 24-ojo VSAFAS reikalavimų, todėl Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis ilgalaikio materialiojo turto transporto priemonių (A.II.6 eil.) likutis nurodytas 194,1 tūkst. Lt didesnis, išankstinių mokėjimų (A.II.10 eil.) – 204,3 tūkst. Lt mažesnis, trumpalaikio turto atsargų (C.I. eil.) – 1 036,7 tūkst. Lt didesnis, išankstinių apmokėjimų (C.II. eil.) – 9,5 tūkst. Lt mažesnis, sukaupytų gautinų sumų (C.III. 5 eil.) – 2 tūkst. Lt mažesnis, finansavimo sumų (D dalis) – 1 017 tūkst. Lt didesnis, sukaupytų mokėtinų sumų (E.II.11 eil.) – 2 tūkst. Lt mažesnis; Veiklos rezultatų ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d.

¹² Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-04-28 įsakymu Nr. 1K-161 (2010-04-26 Nr. 1K-129 redakcija) patvirtintas 10-asis VSAFAS „Kitos pajamos“, 39, 22, 26.1 p.

¹³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-05-08 įsakymu Nr. 1K-174 (2009-12-22 Nr. 1K-466 redakcija) patvirtintas 12-asis VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“, 73.10 p.

¹⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-06-27 įsakymu Nr. 1K-223 (2009-12-11 Nr. 1K-444 redakcija) patvirtintas 17-asis VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 15, 16 ir 61 p.

duomenis pagrindinės veiklos finansavimo pajamos (A.I. eil.) nurodytos 838,1 tūkst. Lt mažesnės, pagrindinės veiklos kitos pajamos (A.III.1. eil.) – 281,6 tūkst. Lt mažesnės, pervestinos į biudžetą pagrindinės veiklos kitos pajamos (A.III.2 eil.) – 10,5 tūkst. Lt mažesnės, pagrindinės veiklos darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos (B.I. eil.) – 213,6 tūkst. Lt didesnės, nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos (B.II. eil.) – 10,2 tūkst. Lt didesnės, komunalinių paslaugų ir ryšių sąnaudos (B.III. eil.) – 187,8 tūkst. Lt didesnės, nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos (B. VIII. eil.) – 1 036,7 tūkst. Lt mažesnės, socialinių išmokų sąnaudos (B.X. eil.) – 12,1 tūkst. Lt didesnės, kitos sąnaudos (B.XIV. eil.) – 225,1 tūkst. Lt mažesnės.

Dėl nustatytų grupavimo klaidų neteisingai Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis nurodytas 204,3 tūkst. Lt turto likutis ir Veiklos rezultatų ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis 252,8 tūkst. Lt sąnaudų.

Viešojo saugumo tarnybos dėl neregistruotų apskaitoje sunaudotų atsargų Veiklos rezultatų ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis komunalinių paslaugų ir ryšių sąnaudų suma 1 634,9 tūkst. Lt ir finansavimo pajamų suma 50 091,7 tūkst. Lt yra netikslūs, o Sveikatos priežiūros tarnybos dėl apskaitoje neregistruotų buvusiems vidaus tarnybos sistemos pareigūnams permokėtų valstybinių pensijų bei nepripažintų beviltiškų skolų ir jų nenurašymo Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis nurodytas per vienerius metus gautinų sumų likutis – 4 512,2 tūkst. Lt ir finansavimo sumų likutis – 71,3 tūkst. Lt nurodytas yra netikslūs.

1.2.3. Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos buhalterinė apskaita

Policijos departamentas ir jam pavaldžios įstaigos nesilaikė 24-ojo VSAFAS¹⁵ reikalavimų, nes apskaitoje neteisingai registravo darbo užmokesčio, soc. draudimo ir soc. išmokų sąnaudas:

- Apskričių vyriausieji policijos komisariatai: Kauno – 83,9, tūkst. Lt, Klaipėdos – 89,8 tūkst. Lt, Panevėžio – 16,4 tūkst. Lt, Šiaulių – 56,3 tūkst. Lt, Vilniaus – 2816,7 tūkst. Lt, Lietuvos kriminalinės policijos biuras – 758,7 tūkst. Lt, Lietuvos viešosios policijos rinktinė „Vytis“ – 2 098,8 tūkst. Lt vienkartinės išmokas pareigūnams skatinti, materialines pašalpas bei pašalpas dėl artimo giminaičio mirties, butpinigius, kompensuojamas važiavimo išlaidas, su darbu užsienyje susijusią kompensaciją neteisingai priskyrė pagrindinės veiklos darbo užmokesčio ir socialinio draudimo arba socialinių išmokų sąnaudoms, o ne pagrindinės veiklos kitoms sąnaudoms;
- Policijos departamentas – 102,5 tūkst. Lt, Vilniaus apskrities vyriausiasis policijos komisariatas – 1 239,7 tūkst. Lt, Lietuvos kriminalinės policijos biuras – 181,8 tūkst. Lt, Lietuvos viešosios policijos rinktinė „Vytis“ – 1625,2 tūkst. Lt išeitines išmokas ir ligos pašalpas iš darbdavio lėšų neteisingai priskyrė pagrindinės veiklos socialinių išmokų sąnaudoms, o ne pagrindinės veiklos darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudoms;
- Policijos departamentas – 99,3 tūkst. Lt, apskričių vyriausieji policijos komisariatai Panevėžio – 1 032,3, tūkst. Lt, Vilniaus – 3 003,4 tūkst. Lt statutiniams valstybės tarnautojams mokamas ligos pašalpas nuo trečios ligos dienos, motinystės (tėvystės) pašalpas, pašalpas tėvystės ir nėštumo gimdymo atostogų laikotarpiu, kurias nustato Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statutas, neteisingai priskyrė pagrindinės veiklos darbo

¹⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-12-09 įsakymu Nr. 1K-432 (2010-10-26 Nr. 1K-334 redakcija) patvirtintas 24-asis VSAFAS „Su darbo santykiais susijusios išmokos“, 9.2 ir 13.2 p.

užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų sąnaudoms, o ne pagrindinės veiklos socialinių išmokų sąnaudoms.

Policijos departamentui pavaldžios įstaigos nesilaikė 3-iojo, 10-ojo ir 11-ojo VSAFAS¹⁶ reikalavimų, nes apskaitoje neteisingai užregistravo pajamas, rinkliavų pajamas ir administracines baudas ar jų iš viso neužregistravo:

-
- Telšių apskrities vyriausiasis policijos komisariatas apskaitoje užregistravo paskirtų baudų sumą 1,7 tūkst. Lt didesnę, o išieškotų sumų 36,7 tūkst. Lt mažesnę, negu pirminiuose baudų apskaitos dokumentuose;
 - Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Šiaulių ir Telšių apskričių vyriausieji policijos komisariatai pajamas apskaitoje registravo ne tada, kai skolininkui atsiranda prievolė sumokėti baudą, bet kai bauda paskiriama;
 - Kauno ir Telšių apskričių vyriausieji policijos komisariatai Veiklos rezultatų ataskaitoje neparodė 12 365,2 tūkst. Lt administracinių baudų ir rinkliavų pajamų;
 - Lietuvos policijos mokykla 4,2 tūkst. Lt pajamas už keleivių pervežimo paslaugas neteisingai priskyrė pagrindinės kitos veiklos, o ne kitos veiklos pajamoms;
 - Lietuvos policijos mokykla 2,3 tūkst. Lt kompensuotas elektros energijos sąnaudas ir 0,2 tūkst. Lt pajamas, gautas atlyginus žalą už sugadintą turtą, apskaitoje neteisingai registravo kaip apskaičiuotas prekių, turto ir paslaugų pardavimo pajamas.
-

Šiaulių apskrities vyriausiasis policijos komisariatas nesilaikė 24-ojo ir 20-ojo VSAFAS¹⁷ reikalavimų, nes 33,1 tūkst. Lt būsimas išmokas, susijusias su kasmetinėmis atostogomis, pripažino kaip trumpalaikių išmokų darbuotojams įsipareigojimą už mokamą ne darbo laiką, bet neužregistravo pagrindinės veiklos darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudų ir finansavimo pajamų.

Panevėžio ir Kauno apskričių vyriausieji policijos komisariatai nesilaikė 8-ojo ir 11-ojo VSAFAS¹⁸ reikalavimų, nes apskaitoje neteisingai registravo sąnaudas:

-
- Panevėžio apskrities vyriausiasis policijos komisariatas 3 tūkst. Lt kuponus, skirtus atsiskaityti už savitarnos automobilių plovimo paslaugas, nenurašė į sąnaudas, o apskaitė kaip atsargas;
 - Kauno apskrities vyriausiasis policijos komisariatas automobilių atsargines dalis nurašo, kai jas išduoda iš sandėlio, o ne jas panaudojus.
-

Telšių apskrities vyriausiasis policijos komisariatas nesilaikė 2-ojo VSAFAS¹⁹ reikalavimų, nes apskaitoje neužregistravo ir Finansinės būklės ataskaitoje nenurodė 157,5 tūkst. Lt administracinių baudų įsipareigojimų.

Policijos departamentui pavaldžios įstaigos nesilaikė 5-ojo ir 15-ojo VSAFAS²⁰ reikalavimų, nes konsoliduotojoje Pinigų srautų ataskaitoje neteisingai grupavo į valstybės biudžetą, kitiems subjektams pervestas lėšas ir kitas išmokas:

¹⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-04-28 įsakymu Nr. 1K-161 (2010-04-26 Nr. 1K-129 redakcija) patvirtintas 10-asis VSAFAS „Kitos pajamos“, 9 p., 2007-12-19 įsakymu Nr. 1K-379 (2009-12-16 Nr. 1K-457 redakcija) patvirtintas 3-iasis VSAFAS „Veiklos rezultatų ataskaita“, 2008-02-08 įsakymu Nr. 1K-059 (2009-12-24 Nr. 1K-490 redakcija) patvirtintas 11-asis VSAFAS „Sąnaudos“, 12.5 p.

¹⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-12-09 įsakymu Nr. 1K-432 (2010-10-26 Nr. 1K-334 redakcija) patvirtintas 24-asis VSAFAS „Su darbo santykiais susijusios išmokos“ ir 2008-06-09 įsakymu Nr. 1K-205 (2009-12-24 Nr. 1K-475 redakcija) patvirtintas 20-asis VSAFAS „Finansavimo sumos“.

¹⁸ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-06-20 įsakymu Nr. 1K-220 (2009-12-24 Nr. 1K-477 redakcija) patvirtintas 8-asis VSAFAS „Atsargos“, 40 p., 2008-02-08 įsakymu Nr. 1K-059 (2009-12-24 Nr. 1K-490 redakcija) patvirtintas 11-asis VSAFAS „Sąnaudos“, 12.5 p.

¹⁹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007-12-19 įsakymu Nr. 1K-378 (2009-12-24 Nr. 1K-478 redakcija) patvirtintas 2-asis VSAFAS „Finansinės būklės ataskaita“.

²⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-01-09 įsakymu Nr. 1K-011 (2010-03-10 1K-060 redakcija) patvirtintas 5-asis VSAFAS „Pinigų srautų ataskaita“ ir 2008-12-09 įsakymu Nr. 1K-433 (2010-05-05 Nr. 1K-151 redakcija) patvirtintas 15-asis VSAFAS „Konsoliduotų finansinių ataskaitų rinkinys ir investicijos į kontroliuojamus subjektus“.

- Šiaulių apskrities vyriausiasis policijos komisariatas 653,8 tūkst. Lt Policijos departamentui pervestų pajamų įplaukų neteisingai priskyrė kitiems subjektams pervestoms lėšoms, o ne į valstybės biudžetą pervestoms lėšoms;
- Lietuvos policijos mokykla 479,7 tūkst. Lt Policijos departamentui pervestų pajamų įplaukų neteisingai priskyrė kitoms išmokoms, o ne į valstybės biudžetą pervestoms lėšoms;
- Panevėžio apskrities vyriausiasis policijos komisariatas 2,1 tūkst. Lt Blaivybės fondui pervestas lėšas neteisingai priskyrė į valstybės biudžetą pervestoms lėšoms, o ne kitiems subjektams pervestoms lėšoms.

Policijos departamentas ir jam pavaldžios įstaigos nesivadovavo Viešojo sektoriaus privalomuoju sąskaitų planu²¹, nes apskaitoje neteisingai registravo pajamas ir sąnaudas:

- Kauno apskrities vyriausiasis policijos komisariatas 3 684,3 tūkst. Lt ir Policijos departamentas 362,4 tūkst. Lt statutiniams valstybės tarnautojams mokamas ligos pašalpas nuo trečios ligos dienos, motinystės (tėvystės) pašalpas, pašalpas tėvystės ir nėštumo gimdymo atostogų laikotarpiu, kurias nustato Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statutas, neteisingai priskyrė valstybinio socialinio draudimo išmokų sąnaudoms, o ne socialinių išmokų iš valstybės biudžeto sąnaudoms;
- Klaipėdos apskrities vyriausiasis policijos komisariatas 899,1 tūkst. Lt statutiniams valstybės tarnautojams mokamus butpinigius, kompensuojamas važiavimo ir sveikatos sutrikdymo išlaidas, kurias nustato Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statutas neteisingai priskyrė pagrindinės veiklos darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų sąnaudoms, o ne pagrindinės veiklos socialinių išmokų sąnaudoms;
- Lietuvos kriminalinės policijos biuras 89,5 tūkst. Lt darbo užmokesčio, socialinio draudimo ir socialinių išmokų sąnaudas, patirtas vykdant projektus, susijusius su nusikalstamumo prevencija, nepriskyrė pagrindinės veiklos sąnaudoms;
- Vilniaus ir Kauno apskričių vyriausieji policijos komisariatai 21 967 tūkst. Lt rinkliavų pajamas neteisingai priskyrė sumoms už konfiskuotą turtą, baudų ir kitų netesybų, susijusių su kita nei finansinė ar investicinė veikla pajamoms, o ne rinkliavų pajamoms;
- Klaipėdos apskrities vyriausiasis policijos komisariatas 5 551,4 tūkst. Lt rinkliavų pajamas apskaitoje užregistravo kaip prekių, turto ir paslaugų pardavimo pajamas, o ne kaip rinkliavų pajamas;
- Lietuvos policijos mokykla 48,2 tūkst. Lt patalpų nuomos pajamas apskaitoje užregistravo ne kaip apskaičiuotas prekių, turto ir paslaugų pardavimo pajamas, bet kaip apskaičiuotas turto naudojimo pajamas.

Policijos departamente ir jam pavaldžiose įstaigose – Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Šiaulių ir Telšių apskričių vyriausiuosiuose policijos komisariatuose, Lietuvos kriminalinės policijos biure, Lietuvos viešosios policijos rinktinėje „Vytis“ nebuvo laikomasi 2-ojo, 3-iojo, 5-ojo, 8-ojo, 10-ojo, 11-ojo, 15-ojo, 20-ojo, 24-ojo VSAFAS reikalavimų, todėl Policijos departamento ir jam pavaldžių įstaigų konsoliduotoje Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis įstaigų per vienus metus gautinos sumos nurodytos 157,5 tūkst. Lt mažesnės; konsoliduotoje Veiklos rezultatų ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis pagrindinės veiklos rezultatas nurodytas 4,4 tūkst. Lt didesnis, o kitos veiklos rezultatas – 4,2 tūkst. Lt mažesnis. Dėl nustatytų grupavimo klaidų neteisingai nurodyta 12 365,2 tūkst. Lt pajamų ir 5 920,6 tūkst. Lt sąnaudų; konsoliduotoje Pinigų srautų ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis pervestos lėšos į valstybės biudžetą nurodytos 1 131,4 tūkst. Lt mažesnės, pervestos lėšos kitiems subjektams 651,7 tūkst. Lt didesnės ir kitos išmokos 479,7 tūkst. Lt didesnės.

²¹ Viešojo sektoriaus subjektų privalomasis bendrasis sąskaitų planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-12-22 įsakymu Nr. 1K-455 (2009-06-16 Nr. 1K-190 redakcija).

1.2.4. Nustatytų neatitikimų įtaka konsoliduotajam finansinių ataskaitų rinkiniui

Finansinių ataskaitų rinkinio tikslas – pateikti informaciją apie viešojo sektoriaus subjekto finansinę būklę, veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus, kuria naudojasi vartotojai, priimdami ir vertindami sprendimus dėl išteklių paskirstymo ir jų naudojimo teikiant viešąsias paslaugas.

Remiantis 2-ojo VSAFAS²² 5 punktu, finansinės būklės ataskaitoje pateikta informacija turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto turto, finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto būklę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

Dėl nustatytų turto registravimo apskaitoje klaidų konsoliduotojoje Finansinės būklės ataskaitoje įstaigų valdomo turto likutinė vertė nurodyta 857,5 tūkst. Lt didesnė.

Dėl nustatytų turto grupavimo klaidų konsoliduotojoje Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis neteisingai nurodytas 204,3 tūkst. Lt turto likutis.

Remiantis 3-iojo VSAFAS²³ 5 punktu, veiklos rezultatų ataskaitoje pateikta informacija turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto veiklos rezultatus, t. y. uždirbtas pajamas ir turėtas sąnaudas per ataskaitoje nurodytą ataskaitinį laikotarpį.

Dėl nustatytų pajamų ir sąnaudų registravimo apskaitoje klaidų konsoliduotojoje Veiklos rezultatų ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis pagrindinės veiklos rezultatas (deficitas) nurodytas 287,7 tūkst. Lt mažesnis, o kitos veiklos rezultatas (perviršis) – 4,2 tūkst. Lt mažesnis.

Dėl nustatytų sąnaudų grupavimo klaidų konsoliduotojoje Veiklos rezultatų ataskaitoje pagal 2011 m. gruodžio 31 d. duomenis neteisingai nurodyta 12 365,2 tūkst. Lt pagrindinės veiklos pajamų ir 6 173,4 tūkst. Lt pagrindinės veiklos sąnaudų.

Audito metu pateikus pastabas, dalis klaidų ir neatitikimų ištaisyti 2012 metais.

2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo

2.1. Dėl Skaitmeninės mobiliojo radijo ryšio sistemos administravimo

Vidaus reikalų informacinės sistemos nuostatų²⁴ 2 punkte nurodoma, kad Vidaus reikalų informacinė sistema – tai Vidaus reikalų ministerijos administracijos padalinių, įstaigų prie ministerijos

²² Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007-12-19 Nr. 1K-378 (2009-12-24 Nr. 1K-478 redakcija) patvirtintas 2-asis VSAFAS „Finansinės būklės ataskaita“.

²³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007-12-19 įsakymu Nr. 1K-379 (2009-12-16 Nr. 1K-457 redakcija) patvirtintas 3-iasis VSAFAS „Veiklos rezultatų ataskaita“.

²⁴ Patvirtinti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2007-01-02 įsakymu Nr. 1V-1.

ir kitų ministerijos reguliavimo srities įstaigų teisės aktų nustatytoms funkcijoms, išskyrus vidaus administravimą, atlikti reikalingos informacijos apdorojimo procesus atliekanti sistema, kurioje jungtinės informacinių technologijų ir telekomunikacijų infrastruktūros pagrindu veikia ministerijos ir įstaigų prie ministerijos valdomi valstybės ir žinybiniai registrai bei informacinės sistemos. Nuostatų 9 p. numatyta, kad Informacinės sistemos valdytoja yra Vidaus reikalų ministerija.

Viena informacinės sistemos sudėtinių funkcinių struktūros dalių yra Vidaus reikalų telekomunikacinis tinklas. Ministerija, būdama Informacinės sistemos valdytoja, į tinklo sudėtį įtraukė Skaitmeninę mobiliojo radijo ryšio sistemą (toliau – Ryšio sistema), kurią 2006 metais ministerijai pavaldį įstaigą Turto valdymo ir ūkio departamentas, įgyvendindamas Šengeno priemonės 2005–2006 m. lėšomis finansuojamą projektą „Skaitmeninės mobiliojo radijo ryšio sistemos visoje šalies teritorijoje projektavimas ir diegimas“, įsigijo už 95 477 tūkst. Lt.

2.1.1. Vidaus reikalų telekomunikacinio tinklo pagrindinio tvarkytojo funkcijų perdavimas

Ministerija be įstatymų galios turinčių teisės aktų pagrindo telekomunikacinio tinklo tvarkymo funkcijas perdavė valstybės įmonei „Infostruktūra“.

Vidaus reikalų telekomunikacijos tinklo nuostatų²⁵ 3 punkte nurodyta, kad tinklas yra viena Vidaus reikalų informacinės sistemos funkcinės struktūros dalis. Informacinės sistemos²⁶ ir Telekomunikacijos tinklo²⁷ nuostatuose numatyta, kad Informacinės sistemos tvarkymo, jos registru ir jose esančių informacinių sistemų tvarkymo funkcijas bei šios sistemos dalies – telekomunikacinio tinklo pagrindinio tvarkytojo funkcijas atlieka tas pats juridinis asmuo – Informatikos ir ryšių departamentas. Iki 2010 m. gruodžio 23 d. departamentas buvo informacinės sistemos tvarkytojas ir vykdė jos administravimo funkcijas. Ministerija vidaus reikalų ministro įsakymu nuo 2010 m. gruodžio 23 d. telekomunikacinio tinklo pagrindine tvarkytoja paskyrė VĮ „Infostruktūra“, nesant įstatymų galios turinčių teisės aktų nuostatos, kuri suteiktų valstybės įmonei teisę atlikti Vidaus reikalų informacinės sistemos ir kartu šios sistemos dalies – telekomunikacinio tinklo – administravimo funkcijas.

Telekomunikacinio tinklo administravimo ir plėtros taisyklėse²⁸ numatyta, kad tinklo tvarkytojas turi administruoti visus vidaus reikalų kompiuterių, fiksuoto telefono, radijo ryšio ir kamieninį duomenų perdavimo tinklus ir kitų tvarkytojų vietinius tinklus. Tačiau VĮ „Infostruktūra“, vidaus reikalų ministro pavedimu, vykdė tik tinklo sudėtinės dalies – Vidaus

²⁵ Patvirtinta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2006-10-13 įsakymu Nr. 1V-388.

²⁶ Patvirtinta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2007-01-02 įsakymu Nr. 1V-1 „Dėl Vidaus reikalų informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“, 10 p.

²⁷ Patvirtinta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2006-10-13 įsakymu Nr. 1V-388 „Dėl Vidaus reikalų telekomunikacinio tinklo nuostatų patvirtinimo“, 8 p.

²⁸ Patvirtinta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2006-10-13 įsakymu Nr. 1V-388, 5p.

reikalų skaitmeninės radijo ryšio sistemos administravimo funkcijas, o kitų dalių administravimą ir toliau vykdė ministerijai pavaldi įstaiga Informatikos ir ryšių departamentas.

Be to, VĮ „Infostruktūra“, nesivadovaudama Viešųjų pirkimų įstatymu²⁹, sudarė paslaugų sutartis dėl telekomunikacinio tinklo dalies – Skaitmeninės mobiliojo radijo ryšio sistemos priežiūros su konkrečiais paslaugų teikėjais.

Perdavus Telekomunikacinio tinklo administravimo funkcijas VĮ „Infostruktūra“, Informatikos ir ryšių departamentas nutraukė galiojančią sutartį su įmone, kuri teikė Ryšio sistemos infrastruktūros nuomos ir su ja susijusias eksploatacijos paslaugas, o VĮ „Infostruktūra“, kaip Ryšio sistemos administratorius, vėl sudarė sutartį su minėtos bendrovės partneriais. Be to, pasibaigus Ryšio sistemos įdiegimo ir jos garantinio bei techninio aptaravimo paslaugų sutarčiai, valstybės įmonė šioms paslaugoms įsigyti sudarė sutartis su jas prieš tai teikusiomis įmonėmis. Abiem atvejais VĮ „Infostruktūra“ paslaugas įsigijo neatlikdama viešųjų pirkimų procedūrų.

Informatikos ir ryšių departamentas 2009 m. vasario 27 d. sudarė sutartį su bendrove dėl Skaitmeninės mobiliojo radijo ryšio sistemos infrastruktūros nuomos ir su ja susijusių eksploatacijos paslaugų. Bendrovė paslaugoms teikti iš privačių asmenų išsinuomojo žemės sklypus ir iš juridinių asmenų pastatų bei kitų inžinerinių statinių plotus, ant kurių sumontuota Ryšio sistemos įranga, kurią valdo Informatikos ir ryšių departamentas patikėjimo teise. Valstybės įmonei „Infostruktūra“ perdavus Telekomunikacinio tinklo administravimo funkcijas, Informatikos ir ryšių departamentas nutraukė minėtą sutartį su bendrove, o valstybės įmonė „Infostruktūra“ savo vardu sudarė sutartis su tais pačiais žemės sklypų savininkais ir juridiniais asmenimis, iš kurių bendrovė pirkė nuomos paslaugas.

Turto valdymo ir ūkio departamentas 2006 m. gruodžio 6 d. sudarė sutartį su tiekėju dėl Skaitmeninės mobiliojo radijo ryšio sistemos įdiegimo ir jos garantinio ir techninio aptaravimo, kuris buvo teikiamas iki 2010 m. gruodžio 31 d. VĮ „Infostruktūra“ perdavus Telekomunikacinio tinklo administravimo funkcijas, pastaroji, neatlikdama viešųjų pirkimo procedūrų, sudarė sutartį su tuo pačiu tiekėju dėl Ryšio sistemos techninio aptaravimo ir funkcionalumo užtikrinimo.

Be to, VĮ „Infostruktūra“ sudarė sutartis su tiekėjais prižiūrėti Ryšio sistemos įrangą, kurią patikėjimo teise valdo, naudoja ir disponuoja Informatikos ir ryšių departamentas.

Ryšio sistemos funkcionavimas finansuojamas pagal Išorės sienų fondo daugiametę 2007–2013 m. programą iš fondo finansinės paramos lėšų. VĮ „Infostruktūra“ programoje nėra numatyta kaip galima šios paramos gavėja, taigi vidaus reikalų ministras įsakymu nuo 2011 m. vasario 24 d. vėl pagrindiniu Telekomunikacinio tinklo tvarkytoju paskyrė Informatikos ir ryšių departamentą. Tačiau, paskyrus departamentą pagrindiniu tinklo tvarkytoju, VĮ „Infostruktūra“ ne tik nenutraukė galiojančių Ryšių sistemos administravimo sutarčių, bet ir sudarė naujas ir visas jas vykdė. Vėliau departamentas jau iš VĮ „Infostruktūra“ didesne kaina įsigijo visas Ryšio sistemos administravimo paslaugas (žr. 2.1.2. skirsnį).

Ministerija, būdama atsakinga už Vidaus reikalų informacinę sistemą, be įstatymų galios turinčių teisės aktų pagrindo perdavė šios sistemos dalies – Telekomunikacinio tinklo administravimo funkcijas VĮ „Infostruktūra“. Šie veiksmai leido VĮ „Infostruktūra“ sudaryti tinklo, kurį faktiškai valdė ministerija ir administravo jai pavaldi įstaiga

²⁹ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2006-01-31 Nr. X-471 redakcija).

Informatikos ir ryšių departamentas, priežiūros paslaugų sutartis su konkrečiais tiekėjais neatliekant viešojo pirkimo procedūrų. Po dviejų mėnesių tinklo administravimo funkcijas grąžinus pavaldžiai įstaigai Informatikos ir ryšių departamentui, atsirado galimybė už tinklo priežiūros paslaugas apmokėti Išorės sienų fondo lėšomis VĮ „Infostuktūra“, kuriai fondo programos lėšos tiesiogiai negalėjo būti skiriamos kaip paramos gavėjai, už paslaugas administruojant telekomunikacinį tinklą.

2.1.2. Skaitmeninės mobiliojo radijo ryšio sistemos priežiūros paslaugų įsigijimas

Informatikos ir ryšių departamentas Ryšio sistemos vietų nuomos paslaugas įsigijo vadovaudamasis tuo metu galiojusių Pirkimų, susijusių su įstatymų nustatyta valstybės ar tarnybos paslaptimi, tvarkos aprašu³⁰, nors perkamos paslaugos nesusijusios su įstatymu nustatyta valstybės ir tarnybos paslaptimi.

Informatikos ir ryšių departamentas 2011 m. birželio mėnesį sudarė įslaptintą sutartį su tiekėjų grupe dėl Ryšio sistemos ir Telekomunikacinio tinklo komponentų vietų nuomos ir su ja susijusių paslaugų už 14 290 tūkst. Lt. Pirkimo komisija pirkimo dokumentuose patvirtino sąlygas, kuriose numatė galimybę Ryšio sistemos bazinę įrangą perkelti į kitas techninėje specifikacijoje nenumatytas vietas, todėl konkurso dalyviams Informatikos ir ryšių departamentas perdavė informaciją apie sistemos bazinės įrangos techninius parametrus ir naudojamus radijo dažnius (kanalus), kuriai ministro įsakymu suteikta slaptumo žyma. Tačiau vienintelė pasiūlymą pateikusi tiekėjų grupė nurodė žemės sklypų ir pastatų bei kitų inžinerinių statinių plotų, ant kurių sumontuota Informatikos ir ryšių departamento patikėjimo teise valdoma Ryšio sistemos įranga, nuomos vietas, kurios numatytos techninėje specifikacijoje, nes iki pirkimo pradžios jau buvo sudariusi sutartis su vietų nuomotojais. Sutarties vykdymo metu faktiškai nuomos vietos nebuvo keičiamos. Taigi išdėstyti faktai rodo, kad paslaugoms teikti nebuvo būtina disponuoti įslaptinta informacija.

Taigi departamentas, perduodamas tiekėjui sutarčiai vykdyti nebūtiną įslaptintą informaciją, nevykdė viešojo pirkimo procedūrų, nepagrįstai taikydamas Viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatą, kad šio įstatymo reikalavimai netaikomi pirkimams, susijusiems su įstatymų nustatyta valstybės ar tarnybos paslaptimi, ir taip apribojo galimybę konkurse dalyvauti didesniai skaičiui tiekėjų.

Be to, minėtos paslaugos buvo įsigytos nesivadovaujant Pirkimų, susijusių su įstatymų nustatyta valstybės ar tarnybos paslaptimi, tvarkos aprašu.

³⁰ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-10-19 nutarimu Nr. 1105.

Ryšio sistemos nuomos ir su ja susijusių eksploatacijos paslaugų pirkimo sąlygose buvo numatytas reikalavimas pateikti tiekėjo rašytinį patvirtinimą, kad jis yra ar bus nuomai siūlomų vietų nuomininkas, turintis teisę suteikti naudotis (subnuomoti) siūlomas vietas. Toks reikalavimas buvo pritaikytas vieninteliame tiekėjui – VĮ „Infostruktūra“ ir partnerio grupei, nes iki konkurso pradžios valstybės įmonė jau buvo sudariusi nuomos sutartis su nuomai siūlomų vietų teisėtais valdytojais-savininkais. Konkurse dalyvauti buvo kviečiami 5 tiekėjai, bet pasiūlymą pateikė tik vienintelis tiekėjas – VĮ „Infostruktūra“ ir partnerio grupė. Taigi, Pirkimo komisija nesilaikė minėto aprašo 7 punkte numatytų lygiateisiškumo, skaidrumo ir nediskriminavimo principų, nes patvirtino pirkimo sąlygas, apribojančias galimybes tiekėjams konkuruoti tarpusavyje.

Konkursą laimėjusios tiekėjų grupės pasiūlymas neatitiko pirkimo sąlygų reikalavimų, nes ji nepateikė subrangovų darbuotojų, tiesiogiai vykdysiančių pirkimo sutartį, kuriems reikės dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, sąrašo, taigi nesivadovavo minėto aprašo 40 punktu. Nepaisant to, pirkimo komisija tiekėjų grupės pasiūlymą pripažino kaip atitinkantį pirkimo sąlygų reikalavimus ir jo neatmetė.

Pirkimo komisija, nesilaikydama pirkimo sąlygose numatytos pasiūlymo vertinimo tvarkos, paprašė tiekėjų grupės taip patikslinti pateiktą ir neatitinkantį pirkimo sąlygų pasiūlymą, kad jis atitiktų pirkimo sąlygas:

- Tiekėjų grupės pateiktame pasiūlyme buvo nurodyta daugiau ryšių linijų nuomos objektų, negu buvo prašoma pirkimo sąlygose. Pirkimo komisija paprašė patikslinti finansinį pasiūlymą ir neįtrauktų į pirkimo sąlygas, bet nurodytų pasiūlyme, objektų nuomos kainą nurodyti 0 Lt. Taip buvo pakeista (sumažinta) pasiūlymo vertė ir sumažintas nuomos objektų skaičius, kas jau atitiko pirkimo sąlygas.

- VĮ „Infostruktūra“ nepateikė dokumentų, įrodančių, kad partneris pagal jungtinės veiklos sutartį yra įvykdęs įsipareigojimus, susijusius su mokesčių ir socialinio draudimo įmokų mokėjimu. Pirkimo komisijai paprašius patikslinti atitikimą kvalifikaciniams reikalavimams, tiekėjas pateikė VĮ Registrų centro 2011-06-28 pažymą Nr. 25307, kurioje nurodyta, kad partneris skolingas VSDF biudžetui. Dėl to tiekėjo partneris neatitiko pirkimo sąlygose numatyto kvalifikacinio reikalavimo – būti įvykdžius įsipareigojimus, susijusius su socialinio draudimo įmokų mokėjimu. Tiekėjas 2011-06-30 pateikė 2011-06-30 VSDF išmokų gavėjo registro informaciją, kad partneris 2011-06-30 duomenimis nėra skolingas VSDF biudžetui.

Informatikos ir ryšių departamentas, iš konkretaus tiekėjo VĮ „Infostruktūra“ įsigijo paslaugų už 14 290 tūkst. Lt, perduodamas tiekėjui įslaptintą informaciją, kuri nebūtina paslaugoms teikti, ir taip apribojo galimybę uždaramame konkurse dalyvauti daugiau tiekėjų, dėl to, nepagrįstai taikydamas Viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatą, nevykdė viešojo pirkimo procedūrą, o paslaugas pirkė vadovaudamasis

tuo metu galiojusių Pirkimų, susijusių su įstatymų nustatyta valstybės ar tarnybos paslaptimi, tvarkos aprašu.

Bet to, departamentas nesilaikė ir šio aprašo reikalavimų, nes patvirtino pirkimo sąlygas, kurios buvo pritaikytos vieninteliui tiekėjui – VĮ „Infostruktūra“, ir taip neužtikrino galimybės tiekėjams konkuruoti tarpusavyje, neatmetė VĮ „Infostruktūra“ pateikto neatitinkančio pirkimo sąlygų reikalavimų pasiūlymo, paprašė jį patikslinti taip, kad pasiūlymas atitiktų nustatytas sąlygas, ir su ja sudarė paslaugų teikimo sutartį.

Turto valdymo ir ūkio departamentas 2011 m. birželio mėnesį sudarė sutartį su VĮ „Infostruktūra“ dėl Ryšio sistemos bazinės įrangos įsigijimo už 1 418 tūkst. Lt tik formaliai atlikęs viešąjį pirkimą.

Vidaus reikalų ministras, suteikęs VĮ „Infostruktūra“ Ryšio sistemos įrangos, kurios valstybės įmonė nei patikėjimo teise, nei panaudos pagrindais nevaldė, administravimo funkcijas, sudarė galimybę VĮ „Infostruktūra“ sudaryti sutartį su Ryšio sistemos gamintoju dėl papildomos bazinės įrangos, kuri reikalinga ministerijai, kad jos valdoma Ryšio sistema funkcionuotų 2011 m. Europos krepšinio čempionato metu. VĮ „Infostruktūra“ iš Ryšio sistemos įrangos gamintojos įsigijo ministerijai reikiamą įrangą, o Turto valdymo ir ūkio departamentas vykdė viešąjį pirkimą neskelbiamų derybų būdu, pakviesdamas vienintelį tiekėją VĮ „Infostruktūra“, ir iš jo įsigijo minėtą įrangą už 1 418 tūkst. Lt.

Ministerijai pavaldi įstaiga Turto valdymo ir ūkio departamentas Ryšio sistemos bazinės įrangos viešąjį pirkimą vykdė formaliai, nes perdavus Ryšio sistemos administravimo funkcijas VĮ „Infostruktūra“ jai buvo suteikta galimybė sudaryti sutartį su įrangos gamintoja dėl Ryšio sistemos bazinės įrangos, kuri reikalinga ministerijos valdomos Ryšio sistemos veikimui, įsigijimo, todėl tai buvo vienintelis tiekėjas.

Informatikos ir ryšių departamentas 2011 m. gruodžio mėnesį sudarė sutartį su VĮ „Infostruktūra“ dėl Ryšio sistemos techninio aptarnavimo ir funkcionalumo užtikrinimo paslaugų už 21 488 tūkst. Lt sutarties vykdymo laikotarpiu nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. Šios paslaugos įsigytos nesivadovaujant Viešųjų pirkimų įstatymu³¹.

Turto valdymo ir ūkio departamento sudaryta viešojo pirkimo komisija³², nesivadovavo Viešųjų pirkimų įstatymo 56 straipsnio 1 dalies 3 punktu, nes pasirinko pirkimo būdą – neskelbiamas derybas pakviečiant vienintelį tiekėją VĮ „Infostruktūra“, kuri nepagrindė pakankamai akivaizdžiais įrodymais, turinti išimtinės teises teikti paslaugas.

³¹ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2006-01-31 Nr. X-471 redakcija).

³² Sudaryta Turto valdymo ir ūkio departamento direktoriaus 2011-09-26 įsakymu Nr. 8V-179.

Ryšio sistemos gamintoja 2011-09-16 raštu Nr. Mol_2011_21 informavo, kad įdiegtos Ryšio sistemos infrastruktūros komponentų sąveikos programinė įranga yra specializuota ir jos komponentams tinka tik Ryšio sistemos gamintoja pagaminta techninės priežiūros įranga, todėl intelektinės nuosavybės teisė į programinę įrangą sistemą priklauso jos gamintojui ir tik ji vienintelė turi galimybės visiškai ir tinkamai teikti Ryšio sistemos techninio aptarnavimo paslaugas. Taip pat informavo, kad Lietuvoje įdiegtai Ryšio sistemai teikti paslaugas ir jas tinkamai vykdyti, atlikti įrangos integravimą į Ryšio sistemą su gamintoja gali VĮ „Infostruktūra“, nes ji turi galiojančias sutartis su ja ir jos partneriu. Taigi VĮ „Infostruktūra“ nėra vienintelis tiekėjas, turintis išimtinės teises Ryšio sistemos aptarnavimo paslaugas.

Viešųjų pirkimų tarnyba 2011-11-22 raštu Nr. 4S-4301 informavo, kad neskelbiamų derybų vykdymas yra Viešųjų pirkimų įstatymo išimtis ir sąlygos, leidžiančios atlikti pirkimus apie juos neskelbiant, turi būti aiškinamos itin siaurai, grindžiant jas akivaizdžiais įrodymais.

Centrinė projektų valdymo agentūra 2011-12-09 raštu Nr. 2011/2-13022 informavo, kad nepritaria pirkimo vykdymui neskelbiamų derybų būdu, nes: komisijos pirkimo būdo pasirinkimo argumentai netenkina Viešųjų pirkimų įstatyme numatytų neskelbiamų derybų pasirinkimo sąlygų; Ryšio sistemos nuosavybės teisės priklauso gamintojai ir trečiosioms šalims, bei ne visai Ryšio sistemai; Pirkimo komisija pasirinkdama ir vykdydama pirkimo procedūras neskelbiamų derybų būdu neužtikrins, kad būtų laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principų. Taigi intelektinės nuosavybės teisės priklauso keliems gamintojams ir ne visai Ryšio sistemos įrangai, todėl pasirinktas netinkamas pirkimo būdas-neskelbiamos derybos.

Kauno technologijos universiteto Informacinių technologijų plėtros institutas 2011-12-15 raštu Nr. 2-235 pateikė ekspertinį vertinimą, kad VĮ „Infostruktūra“ teikia Saugaus valstybinio duomenų perdavimo tinklo operatoriaus funkcijas, o Ryšių sistema atitinka minėto tinklo paslaugų parametrus, todėl VĮ „Infostruktūra“ gali ir turi pakankamą technologinį ir teisinį pagrindą atlikti Ryšio sistemos techninio aptarnavimo ir funkcionalumo užtikrinimo paslaugas. Taip pat informavo, kad Institutui nežinoma, kad kiti tiekėjai galėtų teikti analogiškas paslaugas Lietuvoje. Taigi eksperto išvadose yra pateikiama, kad VĮ „Infostruktūra“ gali teikti Ryšio sistemos techninio aptarnavimo ir funkcionalumo užtikrinimo paslaugas, tačiau vienareikšmiškai nenurodoma, kad VĮ „Infostruktūra“ yra vienintelė tiekėja teikianti tokias paslaugas. Taip pat eksperto išvados nėra pakankamas pagrindas priimti sprendimą pirkimus vykdyti neskelbiamų derybų būdu, nes ekspertas neturi reikalingos kompetencijos pasisakyti dėl teisinio pagrindo vykdyti pirkimą iš vienintelio šaltinio.

Vadovaujantis Išorės sienų fondo administravimo taisyklių 60 punktu, kai Viešųjų pirkimo komisija su Centrine projektų valdymo agentūra neranda bendro sprendimo dėl techninės specifikacijos projekto, buvo kreiptasi į ISF priežiūros komitetą, kurio pirmininkas buvo tuometinis vidaus reikalų ministras. Komitetas išnagrinėjęs pateiktą medžiagą, tame tarpe pasitelktų ekspertų išvadą, 2011-12-19 protokolu Nr. 44VL-164 priėmė sprendimą rekomenduoti Viešojo pirkimo komisijai Ryšio sistemos techninio aptarnavimo ir funkcionalumo užtikrinimo paslaugų pirkimą atlikti neskelbiamų derybų būdu. Atkreipiamo dėmesį, kad priežiūros komiteto sprendimas yra tik rekomendacinio pobūdžio ir neįpareigoja viešųjų pirkimų komisijos priimti sprendimo pirkimus vykdyti neskelbiamų derybų būdu. Viešojo pirkimo komisija 2011-12-20 protokolu Nr. 3 patvirtinto neskelbiamų derybų sąlygas.

Pažymime, kad Viešųjų pirkimų įstatymo 7, 8, 10, 22, 24, 25, 56, 74 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo 81, 82 straipsniais įstatymo (2011-09-29 Nr. IX-1605 redakcija) 9 straipsnyje nustatyta viena Viešųjų pirkimų tarnybos funkcijų – nagrinėti prašymus vykdyti viešuosius pirkimus neskelbiamų derybų būdu (nuo 2012 m. sausio 1 d.). Todėl Pirkimo komisija, siekdama laikytis skaidrumo principų, turėjo galimybę nuo 2012 m. sausio 1 d. kreiptis į Viešųjų pirkimų tarnybą dėl nuomonės šiuo klausimu ir gauti visus reikalingus sutikimus.

Be to, pirkimo komisijos patvirtintas kvalifikacijos reikalavimas – tiekėjams pateikti sutartį, suteikiančią teisę naudotis Ryšio sistemos gamintojo intelektine nuosavybe ir specialistų pajėgumais, turėjo įtakos pirkimo būdo parinkimui, nes VĮ „Infostruktūra“ jau buvo sudariusi sutartį, patvirtinančią teisę naudotis telekomunikacinio tinklo gamintojo intelektine nuosavybe, susijusia su minėto tinklo priežiūra. Taigi, atlikdama pirkimo procedūras ir nustatydama laimėtoją, pirkimo komisija nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje numatytų lygiateisiškumo, nediskriminavimo, skaidrumo principų.

VĮ „Infostruktūra“ neatitiko pirkimo dokumentuose nustatytų minimalių kvalifikacijos reikalavimų, o jos pasiūlymas – pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų, nes nepateikė

jungtinės veiklos sutarties ar ketinamų pasitelkti dalyvauti subtiekęjų pavadinimų, jų kvalifikaciją patvirtinančių dokumentų, pasirašytos laisvos formos deklaracijos, ar kito dokumento, patvirtinančio sutikimą dalyvauti neskelbiamose derybose. Tačiau Pirkimo komisija neatmetė VĮ „Infrastruktūra“ pasiūlymo, įvertino jį kaip atitinkantį nustatytus reikalavimus, taigi nesivadovavo Viešųjų pirkimų įstatymo 32 straipsnio 6 dalimi ir 39 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktais.

Pirkimo komisija paslaugoms pirkti pasirinko fiksuotos kainos nustatymo būdą, taigi nesivadovavo Viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikos³³ 9 punktu, kad fiksuota kaina nustatoma, kai iš anksto (iki pirkimo pradžios) perkančioji organizacija gali pirkimo dokumentuose nurodyti pakankamai tikslų reikalingų prekių, paslaugų ar darbų kiekį, ir pateikdamas pasiūlymą tiekėjas turi realias galimybes numatyti ir įvertinti sutarties vykdymo išlaidas bei gali prisiimti riziką dėl šių išlaidų dydžio. Komisija pirkimo dokumentuose numatė pirkti ryšių sistemos įrangos gedimo ir klaidų šalinimo ir įrangos remonto paslaugas, tačiau nenumatė jų kiekio. Taigi, nepasiektas Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje numatytas viešojo pirkimo tikslas – įsigyti paslaugas racionaliai naudojant lėšas.

Įvertinę tai, kad Turto valdymo ir ūkio departamento sudaryta Viešųjų pirkimų komisija patvirtino reikalavimą, pritaikytą VĮ „Infrastruktūra“ – tiekėjams pateikti sutartis ar kitus įrodančius dokumentus, suteikiančius teisę naudotis Ryšio sistemos gamintojo intelektine nuosavybe ir specialistų pajėgumais, žinant, kad VĮ „Infrastruktūra“ yra sudariusi tokią sutartį, turėjo įtakos pirkimo būdo pasirinkimui ir taip dirbtinai apribojo konkurenciją. Informatikos ir ryšių departamento sutartis dėl Ryšio sistemos techninio aptarnavimo ir funkcionalumo užtikrinimo paslaugų tiekimo 2012–2013 metais už 21 488 tūkst. Lt sudaryta nesivadovaujant Viešųjų pirkimų įstatymu, nes Turto valdymo ir ūkio departamentas vykdė pirkimo procedūras neskelbiamų derybų būdu, pasikviesdamas vienintelį tiekėją VĮ „Infrastruktūra“, neturėdamas pakankamai akivaizdžių įrodymų, kad tik ši vienintelė įmonė turi išimtinės teises teikti reikiamas paslaugas.

Departamentas, sudaręs sąlygas konkurse dalyvauti tik VĮ „Infrastruktūra“, ir toliau veikė taip, kad pasirašytų su ja sutartį – VĮ „Infrastruktūra“ neatitikus pirkimo dokumentuose nustatytų minimalių kvalifikacijos reikalavimų, o jos pasiūlymui – pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų, pasiūlymo neatmetė. Be to, paslaugoms pirkti nepagrįstai pasirinko fiksuotos kainos nustatymo būdą, nes pirkimo dokumentuose nenurodė tikslaus norimų pirkti paslaugų kiekio.

³³ Patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2003-02-25 įsakymu Nr. 1S-21(2008-09-10 Nr. 1S-89 redakcija).

Atkreipiame dėmesį, kad Turto valdymo ir ūkio departamentas 2006 metais pagal ryšio sistemos sukūrimo ir įdiegimo paslaugų sutartį įsigijo paslaugas už 94 478 tūkst. Lt. Sutartyje numatyta, kad Ryšio sistemos intelektinė nuosavybė priklauso sistemos kūrėjui. Taigi Ryšio sistemos pagrindinis tvarkytojas administruodamas sistemą, jos modifikavimo, tobulinimo darbų bei priežiūros teikimo paslaugoms įsigyti, turi kreiptis į šios Ryšio sistemos kūrėją ir atlikti pirkimus tik iš gamintojo įgaliotų tiekėjų (ar net iš vienintelio įgalioto tiekėjo).

Ministerijai neturint Ryšio sistemos programinės įrangos intelektinės nuosavybės teisių, Ryšio sistemos pagrindinis tvarkytojas, administruodamas Ryšio sistemą, jos modifikavimo, tobulinimo darbų bei priežiūros teikimo paslaugoms įsigyti, turi kreiptis į šios Ryšio sistemos kūrėją ir atlikti pirkimus tik iš gamintojo įgaliotų tiekėjų (ar net iš vienintelio įgalioto tiekėjo). Tai apsunkina pagrindinio tvarkytojo veiklą, jam siekiant racialesnio biudžeto lėšų panaudojimo.

2.1.3. Valstybės biudžeto lėšų panaudojimas Skaitmeninės mobiliojo radijo ryšio sistemos administravimui

VĮ „Infostruktūra“, neatsižvelgdama į tai, kad nuo 2011 m. vasario 24 d. telekomunikacinio tinklo pagrindiniu tvarkytoju vėl paskirtas Informatikos ir ryšių departamentas, toliau vykdė Ryšio sistemos administravimo funkcijas, kurioms nebuvo skirtas finansavimas iš valstybės biudžeto, ir iš savo lėšų 2011 m. apmokėjo 5 347,7 tūkst. Lt tiekėjams už paslaugas, suteiktas prižiūrint tinklą.

Įvertinę Informatikos ir ryšių departamento sudarytų sutarčių su VĮ „Infostruktūra“ kainas ir valstybės įmonės sudarytų sutarčių su tiekėjais kainas, nustatėme, kad VĮ „Infostruktūra“ Ryšio sistemai 2011–2013 metais prižiūrėti su teikėjais sudarė sutartis už 17 272,8 tūkst. Lt, o Informatikos ir ryšių departamentas tam pačiam laikotarpiui ir toms pačioms paslaugoms gauti su VĮ „Infostruktūra“ sudarė sutartis už 24 076,8 tūkst. Lt, t. y. 6 804 tūkst. Lt daugiau.

VĮ „Infostruktūra“ 2012–2013 metams Ryšio sistemai prižiūrėti su teikėjais sudarė sutartis už 14 873,4 tūkst. Lt. Informatikos ir ryšių departamentas tam pačiam laikotarpiui ir toms pačioms Ryšio sistemos priežiūros paslaugoms gauti su VĮ „Infostruktūra“ sudarė sutartis už 21 488 tūkst. Lt, t. y. VĮ „Infostruktūra“ Departamentui pardavė paslaugas 6 614,6 tūkst. Lt brangiau, negu pirko iš tiekėjų.

VĮ „Infostruktūra“ Ryšio sistemos infrastruktūros nuomai ir su ją susijusių eksploatacijos paslaugoms įsigyti su nuomojamų plotų savininkais 2011 metams sudarė sutartis už 2 399,4 tūkst. Lt. Informatikos ir ryšių departamentas toms pačioms paslaugoms gauti su VĮ „Infostruktūra“ sudarė sutartis už 2 588,8 tūkst. Lt, t. y. VĮ „Infostruktūra“ Departamentui pardavė paslaugas 189,4 tūkst. Lt brangiau, negu pirko iš tiekėjų.

Ministerijai pavaldi įstaiga Informatikos ir ryšių departamentas, pasirašęs sutartis su VĮ „Infostruktūra“, kuriose paslaugų kaina 6 804 tūkst. Lt didesnė, iš valstybės biudžeto lėšų valstybės įmonei kompensuos Ryšio sistemos priežiūrai jos patirtas išlaidas 2011 m. – 5 347,7 tūkst. Lt, ir valstybės įmonei „Infostruktūra“, kaip tarpininkei, 2011 metais už paslaugas apmokėjo 189,4 tūkst. Lt, o 2012–2013 metais apmokės 1 266,9 tūkst. Lt (žr. 1 priedą).

Ryšio sistemos administratorius – Informatikos ir ryšių departamentas, prižiūrėdamas šią sistemą, galėjo sudaryti sutartis su paslaugų teikėjais ir būtų turėjęs galimybę tiesiogiai su jais derėtis dėl Ryšio sistemos administravimo paslaugų kainų. Taigi, esama situacija, kai paslaugos perkamos ne tiesiogiai iš jų teikėjų, o per tarpininką – VĮ „Infostruktūra“, buvo sudarytos galimybės biudžeto asignavimus naudoti netaupiai, dalį jų apmokant tarpininkui.

Ministerijai pavaldi įstaiga Informatikos ir ryšių departamentas veikė taip, kad paslaugas už 24 076,8 tūkst. Lt įsigytų ne tiesiogiai iš jų teikėjų, o iš VĮ „Infostruktūra“ ir kompensuotų VĮ „Infostruktūra“ 2011 m. patirtas 5 347,7 tūkst. Lt išlaidas, ir kaip tarpininkei 2011 m. sumokėjo už paslaugas 189,4 tūkst. Lt, (2012–2013 m. sumokės 1 266,9 tūkst. Lt).

2.2. Dėl valstybės biudžeto lėšų panaudojimo viešinimo paslaugoms

Ministerija vykdydama viešinimo paslaugų pirkimą nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo³⁴ nuostatų, o vykdydama viešinimo paslaugų sutartį neatsižvelgė į teismo sprendimą dėl sutarties vykdymo sustabdymo ir įsigijo viešinimo paslaugų už 1 454,4 tūkst. Lt.

Ministerija kaip atsakinga institucija, administruojanti Išorės sienų fondo programą, atlieka programos viešinimą. Ji pavedė Turto valdymo ir ūkio departamentui vykdyti viešinimo komunikacijos kompanijos projekto konkursą ir įsigyti numatytas viešinimo ir informavimo paslaugas.

Turto valdymo ir ūkio departamentas, vykdydamas viešinimo komunikacijos kompanijos projekto konkursą ir viešinimo bei informavimo paslaugų pirkimą, nesivadovavo Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis:

- Departamentas vykdė viešinimo komunikacijos kompanijos projekto konkursą dėl viešinimo paslaugų įsigijimo. Projekto pirkimo sąlygose ir skelbime numatė, kad projekto konkursą laimėjęs tiekėjas bus kviečiamas dalyvauti viešojo pirkimo procedūrose dėl Projekto įgyvendinimo paslaugų pirkimo neskelbiamų derybų būdu. Ši pirkimo sąlyga neatitinka Viešųjų pirkimų įstatymo 68 straipsnio 2 dalyje numatytų projekto konkurso vykdymo atvejų: su projekto laimėtoju sudaryti sutartį ar projektų konkursų laimėtojus apdovanoti prizais ir neskelbiamų derybų būdu įsigyti paslaugas. Toks viešinimo komunikacijos kompanijos projektas neatitinka Viešųjų pirkimų įstatymo 67 ir 68 straipsniuose numatytų projekto konkurso kriterijų.

- Turto valdymo ir ūkio departamentas po projekto konkurso, vykdyto nesilaikant Viešųjų pirkimo įstatymo nustatytų reikalavimų, iš konkurso laimėtojo įsigijo viešinimo bei informavimo paslaugas neskelbiamų derybų būdu, taigi nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo 56 straipsnio 3 dalies.

³⁴ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2006-01-31 Nr. X-471 redakcija).

Atkreiptinas dėmesys, kad projektai gali būti vertinami pagal kriterijus, kurie nebūtinai turi remtis mažiausia kaina ar ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijumi. Projektų konkurso vertinimo komisija atrinko geriausią projektą pagal ministerijos pasirinktus tokius vertinimo kriterijus, kaip biudžeto pagrįstumas, komunikacijos kompanijos pagrįstumas ir efektyvumas. Taigi ministerija, neteisėtai pasirinkdama minėtą projekto konkursą ir įsigydama neskelbiamų derybų būdu viešinio paslaugas, išvengė prievolės taikyti Viešųjų pirkimų įstatymo 39 straipsnio 4 dalyje numatytus mažiausios kainos ar ekonomiškiausiai naudingiausio pasiūlymo kriterijus. Todėl nepasiekė Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje numatyto tikslo – sudaryti sutartį, leidžiančią įsigyti viešinio paslaugas racionaliai naudojant tam skirtas lėšas.

Ministerija, įsigydama viešinio ir informavimo paslaugas, sudarė sutartį nesilaikydama Viešųjų pirkimų įstatymo 94¹ straipsnio reikalavimų ir neatsižvelgė į teismo sprendimus dėl sutarties vykdymo sustabdymo.

Viešinio komunikacijos projekto konkurse dalyvavęs tiekėjas 2011 m. lapkričio 4 d. pateikė pretenziją dėl viešųjų pirkimų procedūrų. Projekto konkurso vertinimo komisija protokolu priėmė sprendimą nesvarstyti pateiktos pretenzijos ir 2011 m. lapkričio 7 d. pretenziją pateikusį tiekėją raštu informavo dėl savo sprendimo. Tiekėjas 2011 m. lapkričio 8 d. pateikė Vilniaus apygardos teismui ieškinį, kuriuo prašoma pripažinti laimėtoją neteisėtu ir Turto valdymo ir ūkio departamento stabdyti pirkimo procedūras ir nesudaryti pirkimo sutarties.

2011 m. lapkričio 9 d. tiekėjui informuojant Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos priemonėmis Turto valdymo ir ūkio departamentą dėl ieškinio pateikimo, Vidaus reikalų ministerija jau buvo sudariusi sutartį viešinio ir informavimo paslaugoms teikti.

Sudarius sutartį nesilaikant terminų, Turto valdymo ir ūkio departamentas negalėjo įvykdyti Vilniaus apygardos teismo 2011-11-16 nutartimi Nr. 2-7658-881/2011 priimto sprendimo dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, t.y. sustabdyti viešojo pirkimo procedūras ir nesudaryti viešojo pirkimo sutarties iki teismo sprendimo nagrinėjamoje byloje priėmimo dienos. Šiuo atveju, neįvykdžius minėto teismo sprendimo Vilniaus apygardos teismas 2011-12-09 nutartimi Nr. 2-7658-881/2011 įpareigojo Turto valdymo ir ūkio departamentą sustabdyti sutarties vykdymą. Tačiau Vidaus reikalų ministerija atsižvelgdama, kad teismas sprendimu įpareigojo ne pačią Ministeriją, o jos įgaliotą perkančią organizaciją, Turto valdymo ir ūkio departamentą, sustabdyti viešinio ir informavimo sutarties vykdymą, nesiėmė priemonių teismo sprendimui vykdyti.

Ministerija nesustabdė sutarties vykdymo ir toliau pirkė viešinio paslaugas pagal jau sudarytą sutartį. Tokie ministerijos veiksmai neužtikrina, kad valstybės biudžeto asignavimai 1 454,4 tūkst. Lt būtų naudojami teisėtai, kaip numato Biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 7 punktas.

Ministerija įsigijo viešinio ir informavimo paslaugas pažeisdama Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus, nes pasirinko netinkamą pirkimo būdą – projekto konkursą, į neskelbiamas derybas pasikviesdama projekto konkurso laimėtoją, be to, sudarė sutartį nesilaikydama Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų sutarties sudarymo terminų ir nevykdė teismo sprendimo dėl sutarties vykdymo sustabdymo. Taigi neužtikrina, kad būtų laikomasi Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų nediskriminavimo ir lygiateisiškumo principų ir kad paskirti asignavimai būtų naudojami teisėtai ir efektyviai, kaip tai yra numatyta Biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 7 punkte.

Ministerija, naudodama Išorės sienų fondo lėšas, sudarė viešinimo paslaugų sutartį už 1454,4 tūkst. Lt ir numatė tokį paslaugų suteikimo laikotarpį ir kainų apskaičiavimo būdą, kurie neužtikrino, kad išlaidos būtų pagrįstos ir nebūtų sumokėta kelis kartus už tuos pačius straipsnių, renginių idėjos sukūrimo, TV/radijo reportažų gamybos ir leidinių parengimo darbus.

Išorės sienų fondo 2009 m. metinės programos 2011 metų viešinimo paslaugų sutartyje ministerija nurodė fiksuotą straipsnio kainą, kurią sudaro straipsnio sukūrimo ir spausdinimo bendra kaina, fiksuotą TV/radijo reportažų kainą, kurią sudaro reportažų gamybos ir transliavimo bendra kaina ir fiksuotą renginių kainą, kurią sudaro renginio idėjos sukūrimo ir jos įgyvendinimo bendra kaina. Taip pat sutartyje nurodė 6000 vienetų informacinių ir ataskaitinių leidinių kainą, kurią sudaro detalaus turinio, tekstų, iliustracijų parengimo, dizaino ir maketavimo, techninių derinimo darbų ir spaudos darbų bendra kaina. Todėl tiekėjui buvo apmokėta už straipsnių, reportažų ir renginių idėjos sukūrimą ar gamybą, tiek kartų, kiek buvo straipsniai spausdinti spaudoje, reportažai transliuoti skirtingose TV/radijo kanaluose ir transliuoti jų kartojimai ir renginiai organizuoti skirtingais laikotarpiais, bei apmokėta už leidinių tekstinės ir vaizdinės informacijos parengimą, nors leidiniuose buvo pateikta jau spaudoje publikuoti straipsniai (žr. 2 priedą).

Taip pat ministerija sutartyje nustatydamą straipsnių, TV/radijo reportažų, renginių ir leidinių fiksuotą kainą neatsižvelgė į tiekėjo patiriamas išlaidas vykdant sutartį bei nenumatė renginių sąrašų ir jų išlaidų sąmatų pateikimą. Pasirinktas fiksuotos kainų apskaičiavimo būdas nėra objektyvus, todėl tikslingiau būtų viešinimo ir informavimo sutartyje numatyti Kainų metodikos³⁵ 6.4 punkte numatytą kainų apskaičiavimo būdą, kai dalis sutarties vykdymo išlaidų dengiamos pagal tiekėjo pateiktus išlaidas pateisinančius dokumentus, ir taip užtikrinti išlaidų pagrįstumą, o skirtas lėšas naudoti efektyviau ir racionaliau.

Atkreiptinas dėmesys, kad, įgyvendinant viešinimo komunikacijos projektą iš 2009 m. Metinės programos techninės pagalbos lėšų, galutinė data, iki kurios išlaidos atitiks šios programos reikalavimus, yra 2012 m. kovo 31 d., todėl ministerija 2011 m. lapkričio mėn. sudarytoje viešinimo ir informavimo paslaugų sutartyje numatė, kad paslaugos už 1 454,4 tūkst. Lt turi būti suteiktos iki 2012 m. vasario mėnesio pabaigos. Manome, kad toks suteiktų viešinimo ir informavimo paslaugų kiekis per tokį trumpą laikotarpį nėra būtinas.

Ministerija sudarė sutartį už 1 454,4 tūkst. Lt dėl viešinimo ir informavimo paslaugų pirkimo per trumpą laikotarpį ir pasirinko kainų apskaičiavimo būdą – fiksuotą bendrą kainą. Pasirinkdama tokią sutartį numatytą paslaugų apimtį per trumpą laikotarpį ir tokį kainų apskaičiavimo būdą, ji tiekėjui sumokėjo kelis kartus už tuos pačius straipsnių, renginių idėjos sukūrimo, TV/radijo reportažų gamybos ir leidinių parengimo

³⁵ Patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2003-02-25 įsakymu Nr. 1S-21(2008-09-10 Nr. 1S-89 redakcija) „Dėl Viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių kainos ir kainodaros taisyklių nustatymo metodikos patvirtinimo“.

darbus. Taip pat pasirinko tiekėjui palankesnę kainos apskaičiavimo būdą, nes nenumatė sutarties vykdymo išlaidų padengimo pagal tiekėjo pateiktus išlaidas pateisinančius dokumentus. Taigi ministerija neužtikrino tinkamo ir pagrįsto lėšų viešinimo paslaugoms panaudojimo.

Vidaus reikalų ministerija su tiekėju sudarė sutartį dėl elektroninių pranešimų sukūrimo ir paskelbimo internete paslaugų už 99,2 tūkst. Lt. Sutartyje nurodyta, kad tiekėjas parengs pranešimus ir juos paskelbs interneto portale, o vieno pranešimo sukūrimo kaina yra 1,7 tūkst. Lt ir paskelbimo interneto portale – 3,3 tūkst. Lt. Tačiau ministerija nepakankamai kontroliavo šios sutarties vykdymą, nes tiekėjas pagal minėtą sutartį suteikė 18 pranešimų sukūrimo paslaugų už 30,5 tūkst. Lt, iš kurių dalis pranešimų, mūsų nuomone, buvo tokio paties turinio, tik jiems suteikti skirtingi pavadinimai ir pakeistas jų išdėstymas (žr. 3 priedą). Neatsižvelgusi į tai ministerija sumokėjo 18,6 tūkst. Lt už panašaus pobūdžio atliktus darbus.

Ministerija nepakankamai kontroliavo sutarties dėl elektroninių pranešimų sukūrimo ir paskelbimo internete vykdymą, todėl sumokėjo tiekėjui, mūsų nuomone, už tokio paties turinio, bet skirtingų pavadinimų ir išdėstymo pranešimų sukūrimą. Taigi buvo sumokėta 18,6 tūkst. Lt už panašaus pobūdžio atliktus darbus.

2.3. Dėl valstybės biudžeto lėšų panaudojimo, vykdant investiciniuose projektuose numatytus pirkimus

Ministerijai pavaldžiai įstaigai Viešojo saugumo tarnybai investicijų projektams „Ginkluotės ir kito ilgalaikio turto Viešojo saugumo tarnybai pirkimas ir automobilių parko atnaujinimas“ ir „Specialaus transporto, skirto konvojavimui Viešojo saugumo tarnybai, pirkimas“ įgyvendinti 2011 metais skirta 2 087 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, iš kurių panaudota 1 160,9 tūkst. Lt transporto priemonėms įsigyti. Audito metu įvertinus valstybės biudžeto asignavimų, skirtų transporto priemonėms įsigyti, panaudojimą, nustatyta Viešųjų pirkimų įstatymo³⁶ pažeidimų.

Viešojo saugumo tarnybos sudaryta viešojo pirkimo komisija³⁷, vykdydama dviejų lengvųjų krovininių furgonų pirkimą supaprastintu atviro konkurso būdu, nesivadovavo Viešųjų pirkimų įstatymo 9 straipsnio 3 dalimi ir 12 straipsnio 1 dalimi, nes nustatyta pirkimo vertė 707,9 tūkst. Lt viršijo tarptautinio pirkimo vertės ribą, ir taip išvengė prievolės vykdyti Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas dėl pirkimo būdo pasirinkimo ir pirkimo procedūrų.

Viešojo pirkimo komisija skelbime apie pirkimą nurodė, kad įsigijami keleiviniai automobiliai, o pirkimo sąlygose nurodė, kad įsigijami lengvieji krovininiai furgonai. Taigi, nurodydama skirtingus pirkimo objektus, komisija nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo 24 straipsnio

³⁶ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2006-01-31 Nr. X-471 redakcija).

³⁷ Sudaryta Viešojo saugumo tarnybos vado 2010-02-26 įsakymu Nr. V47-102.

7 dalies, kad skelbimas apie pirkimą yra sudėtinė pirkimo dokumentų dalis. Dėl to buvo apribotas tiekėjų, tiekiančių tik krovininius automobilius, dalyvavimas. Taigi komisija nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto nediskriminavimo ir lygiateisiškumo principų.

Viešojo saugumo tarnyba sudarė sutartis dėl automobilių įsigijimo nesant sutarčių įvykdymo užtikrinimo, todėl nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo 18 straipsnio 2 dalies, kurioje numatyta, kad tiekėjui nepateikus pirkimo dokumentuose nustatyto pirkimo sutarties įvykdymo užtikrinimo laikoma, kad jis atsisakė sudaryti pirkimo sutartį. Todėl Tarnyba turėjo nesudaryti šių pirkimo sutarčių.

Viešojo saugumo tarnyba sudarė sutartis nesilaikydama Viešųjų pirkimų įstatymo 18 straipsnio 3 dalies, nes pakeitė pirkimo dokumentuose ir pasiūlymuose nustatytas pirkimo sąlygas dėl įsipareigojimų įvykdymo terminų ir apmokėjimo sąlygų. Dėl sutarčių sąlygų pakeitimo tarnyba neteko teisės reikalauti delspinigių, o numatydama avansinius mokėjimus nepateikus banko garantijų, sudarė galimybę į valstybės biudžetą negrąžinti 856,6 tūkst. Lt nepanaudotų asignavimų, juos panaudoti ateinančių metų išlaidoms dengti neturint jokio sutarties įvykdymo užtikrinimo. Viešojo saugumo tarnyba, pakeitusi sutarties sąlygas palankesnėmis tiekėjui, pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje numatytus skaidrumo ir lygiateisiškumo principus.

Viešojo saugumo tarnyba sudarė transporto priemonių įsigijimo sutartį, kurios 11.4. punkte numatyta, kad mokant avansu turi būti pateikta banko garantija. Tačiau tiekėjas kartu su avansine sąskaita pateikė ne sutartyje numatytą banko garantiją, o tiekėjo garantinį raštą. Taigi tarnyba sumokėjo 100 tūkst. Lt turėdama netinkamą sutarties įvykdymo užtikrinimą.

Viešojo saugumo tarnyba, vykdydama minėtus investicijų projektus, sudarytose sutartyse nenumatė sąlygų, kad už prekes bus mokama neviršijant einamiesiems metams atitinkamam investicijų projektui nustatyta tvarka patvirtintos asignavimų sumos, kaip reikalauja Valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės taisyklių³⁸ 26 punktas.

Ministerijai pavaldi įstaiga Viešojo saugumo tarnyba, įsigydama transporto priemones, nesilaikė Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų, nes pasirinko netinkamą pirkimo būdą, skelbime nurodė neteisingą pirkimo objektą, sudarė sutartį neturėdama sutarčių įvykdymo užtikrinimo, pakeitė pirkimo dokumentuose ir pasiūlymuose nustatytas pirkimo sąlygas dėl įsipareigojimų įvykdymo terminų ir apmokėjimo sąlygų. Taip pat tarnyba netinkamai kontroliavo sutarties vykdymą, nes sumokėjo avansą tiekėjui nepateikus banko garantijos. Taip sudarė sąlygas tiekėjui teikti prekes vėlesniais terminais ir nepateikus sutarčių įvykdymo užtikrinimo bei banko garantijų sumokėti už prekes 956,6 tūkst. Lt avansą. Šie

³⁸ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-04-26 nutarimu Nr. 478 (2011-02-23 Nr. 205 redakcija).

pažeidimai rodo, kad įstaigos vadovas neužtikrino, kad būtų laikomasi įstatymų ir kitų teisės aktų, racionalaus ir taupaus lėšų naudojimo, kaip numatyta Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 2 ir 6 punktuose.

2.4. Dėl kelionių agentūrų paslaugų pirkimo

Vidaus reikalų ministerija sudarė sutartis dėl kelionių organizavimo paslaugų už 2 098,5 tūkst. Lt ir pagal jas 2010–2011 metais įsigijo paslaugų už 788,3 tūkst. Lt. Šio pirkimo vykdymą įvertinusi Viešųjų pirkimų tarnyba nustatė pažeidimus ir nurodė, kad nustatyti pažeidimai turėjo įtakos pirkimo rezultatui ir tikslui, o sutartys sudarytos pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus. Tarnyba informavo, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.80 straipsnio 1 dalimi, imperatyvioms įstatymo nuostatoms prieštaraujantis sandoris yra niekinis ir negalioja, todėl ministerija turėtų nutraukti minėtas sutartis ir, esant poreikiui, organizuoti naują viešąjį pirkimą. Ministerija sutarčių dėl kelionių organizavimo paslaugų nenutraukė, o, pasibaigus sutarčių galiojimui, jas pratęsė ir paslaugas pirkė iki naujo kelionių organizavimo viešojo pirkimo vykdymo pabaigos.

Ministerija įsigijo kelionių organizavimo paslaugas pagal sutartis, kurias Viešųjų pirkimų tarnyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.80 straipsnio 1 dalimi, dėl to, kad ministerija pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymą, pripažino niekinėmis ir negaliojančiomis. Todėl ministerija, 2010–2011 metais įsigydama pagal šias sutartis kelionių organizavimo paslaugas už 788,3 tūkst. Lt, neužtikrino, kad paskirti asignavimai būtų naudojami teisėtai, kaip numatyta Biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 7 punkte.

2.5. Dėl viešųjų pirkimų komisijos sudarymo

Ministerijai pavaldi įstaiga Turto valdymo ir ūkio departamentas sudarė viešųjų pirkimų komisiją nevykdydamas Viešųjų pirkimų tarnybos rekomendacijų.

Departamento direktorius, sudarymas nuolatinę viešųjų pirkimų komisiją, neatsižvelgė į Viešojo pirkimo komisijos sudarymo ir jos veiklos organizavimo rekomendacijų³⁹ 5.5 punktą, kuriame nerekomenduojama komisijos nariu skirti valstybės politikus. Departamento direktorius įsakymais 2011 metais komisijos nariais paskyrė asmeninio politinio pasitikėjimo valstybės tarnautojus – vidaus reikalų ministro patarėją ir viceministrą.

³⁹ Patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos prie LRV direktoriaus 2006-11-29 įsakymu Nr. 1S-73 (2011-03-31 Nr. 1S-44 redakcija).

Turto valdymo ir ūkio departamentas nevykdė Viešųjų pirkimų tarnybos rekomendacijų dėl viešojo pirkimo komisijos sudarymo, nes nuolatinės viešųjų pirkimų komisijos nariais paskyrė asmeninio politinio pasitikėjimo valstybės tarnautojus.

2.6. Dėl patikėjimo teise valdomo turto perdavimo

2.6.1. Dėl patikėjimo teise valdomo turto perdavimo pasaugai

Ministerijai pavaldi įstaiga Turto valdymo ir ūkio departamentas perdavė turtą kitoms organizacijoms pagal pasaugą, nors šis turto perdavimo būdas nėra numatytas Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme⁴⁰.

Turto valdymo ir ūkio departamentas, 2008 metais vykdydamas iš Europos Sąjungos lėšų finansuojamą projektą „Viešųjų interneto prieigos taškų tinklo plėtra“, įsigijo kompiuterizuotų darbo vietų už 7 342,9 tūkst. Lt, o 2010 metais vykdydamas projektą „Integruoto viešųjų prieigos centrų tinklo kūrimas ir plėtra ir jo funkcionavimo užtikrinimas“ įsigijo kompiuterių su programine įranga už 202,2 tūkst. Lt. Departamentas nesivadovavo Lietuvos Respublikos valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 8¹ straipsnio 4 dalyje nustatytu valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo viešosios teisės principu, nes patikėjimo teise valdomą valstybės turtą perdavė kitoms organizacijoms pagal pasaugą, nors šis turto perdavimo būdas nėra numatytas įstatyme.

Turto valdymo ir ūkio departamentas, nesivadovaudamas Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 8¹ straipsnio 4 dalies nuostatomis, patikėjimo teise valdomą turtą už 14,2 tūkst. Lt perdavė Klaipėdos miesto savivaldybei su leidimu naudoti turtą pagal sudarytą pasaugos sutartį.

Departamentas paaiškino, kad turtą perdavė pagal pasaugą iki šis turtas bus perduotas teisės aktų nustatyta tvarka tiesioginiams naudotojams, siekdamas užtikrinti perduoto turto apsaugą.

Atkreipiame dėmesį, kad 2008–2010 metais pagal pasaugą perduotas turtas teisės aktų nustatyta tvarką perduotas tiesioginiams naudotojams tik 2011 m. gegužės mėnesį.

Turto valdymo ir ūkio departamentas nesivadovavo Lietuvos Respublikos valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 8¹ straipsnio 4 dalyje nustatytu valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo viešosios teisės principu, nes patikėjimo teise valdomą valstybės turtą už 7 559,3 tūkst. Lt perdavė kitoms organizacijoms pagal pasaugą, nors šis turto perdavimo būdas nėra numatytas įstatyme.

⁴⁰ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998-05-12 Nr. VIII-729 (2002-05-23 Nr. IX-900 redakcija).

2.6.2. Dėl patikėjimo teise valdomo turto perdavimo neatlygintinai naudotis

Vidaus reikalų ministerijos Medicinos centras pagal Valstybės ilgalaikio materialiojo turto nuomos sutartį individualiai įmonei išnuomojo visuomeniniam maitinimui skirtas patalpas, esančias Vilniuje, Žygimantų g. 8, ir suteikė teisę neatlygintinai naudotis išnuomotose patalpose esančia 5,9 tūkst. Lt vertės buitine technika ir kita įranga. Taip pažeidė Turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą⁴¹, nes individuali įmonė neatitinka įstatymo 13 straipsnyje numatytų subjektų, kuriems valstybės turtas panaudos pagrindais gali būti perduodamas laikinai neatlygintai naudotis.

Vidaus reikalų ministerijos Medicinos centras naudojo valstybės turtą nesilaikydamas Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nustatytos tvarkos, nes nesudaręs sutarčių individualiai įmonei perdavė neatlygintinai naudotis patikėjimo teise valdomu turtu už 5,9 tūkst. Lt, dėl to negavo pajamų už turto nuomą. Taigi įstaigos vadovas sudarė galimybę individualiai įmonei naudotis valstybei priklausančiu turtu ir gauti naudą, ir taip neužtikrino, kad būtų laikomasi įstatymų ir kitų teisės aktų, racionalių ir taupaus lėšų ir turto naudojimo, kaip numato Biudžetinių įstaigų įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 2 ir 6 punktai.

2.7. Dėl asignavimų naudojimo

Audito metu vis dar nustatomi pasikartojantys pažeidimai dėl biudžeto asignavimų panaudojimo ateinančių metų išlaidoms dengti. Ministerijai pavaldi įstaiga Viešojo saugumo tarnyba 2011 m. pabaigoje kaip avansą tiekėjui pervadė 9,5 tūkst. Lt.

Viešojo saugumo tarnybai pateiktoje šildymo paslaugas teikiančio tiekėjo 2011 m. gruodžio mėnesį sąskaitoje faktūroje nurodomas 2011 m. lapkričio mėnesio įsiskolinimas 61,1 tūkst. Lt ir 2011 m. gruodžio mėnesį suteiktų šildymo paslaugų suma 68,1 tūkst. Lt. Tarnyba už paslaugas apmokėjo 9,5 tūkst. Lt daugiau, negu nurodyta sąskaitoje faktūroje.

Šiuo atveju mokėjimas atliktas nepagrindus apskaitos dokumentais ir pažeidžiant Buhalterinės apskaitos įstatymą⁴², kad ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai, kurie negali būti pagrįsti apskaitos dokumentais, pagrindžiami su jais susijusių ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių apskaitos dokumentais. Biudžeto sandaros įstatymo⁴³ 2 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad biudžetiniai metai – 12 mėnesių biudžeto laikotarpis, prasidedantis sausio 1 dieną ir pasibaigiantis gruodžio 31 dieną. To paties įstatymo 32 straipsnis 1 dalis nurodo, kad metams pasibaigus asignavimų valdytojų ir jiems pavaldžių įstaigų disponuojamose sąskaitose esančios lėšos grąžinamos į biudžetą ne vėliau kaip iki sausio 10 dienos.

⁴¹ Lietuvos Respublikos Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998-05-12 Nr. VIII-729 (2002-05-23 Nr. IX-900 redakcija).

⁴² Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2011-11-06 Nr. IX-574, 12 str.

⁴³ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 Nr. IX-1946 redakcija).

Ministerijai pavaldi įstaiga Viešojo saugumo tarnyba 9,5 tūkst. Lt biudžeto asignavimų panaudojo pažeisdama Buhalterinės apskaitos ir Biudžeto sandaros įstatymus bei finansinę drausmę, nes šių lėšų metų pabaigoje negrąžino į biudžetą, o padengė ateinančių metų išlaidas. Dėl to suvestinėje Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (formoje Nr. 2) nurodyta 9,5 tūkst. Lt ateinančių metų išlaidų.

2.8. Dėl pavaldžios įstaigos pajamų įmokų panaudojimo

Ministerijai pavaldi įstaiga Gyventojų registro tarnyba nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymo⁴⁴ 32 straipsnio 5 dalies, nes programos „Lietuvos Respublikos piliečių ir užsieniečių migracijos procesų valdymo tobulinimas“ išlaidoms padengti pirmiausia panaudojo 243 tūkst. Lt 2011 metų valstybės biudžeto asignavimus, o ne pajamų įmokas, kurių nepanaudotas likutis 2011 m. sausio 1 d. buvo 5 983,5 tūkst. Lt.

Gyventojų registro tarnyba nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymo 32 straipsnio 5 dalies, nes programos išlaidoms padengti panaudojo 243 tūkst. Lt 2011 metų valstybės biudžeto asignavimus, o ne pajamų įmokas.

2.9. Dėl netinkamai panaudotų lėšų grąžinimo į biudžetą

Europos Komisija raštu pateikė Šengeno priemonės sąskaitų patvirtinimo galutinę ataskaitą ir Specialiosios Kaliningrado tranzito programos (2004–2006 metų) galutinę ataskaitą, kuriose konstatuota, kad priemonėms skirta 2 877,4 tūkst. Lt buvo panaudota netinkamoms išlaidoms apmokėti. Vidaus reikalų ministras įsakymais įpareigojo paramos gavėjus grąžinti netinkamai panaudotas lėšas.

Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos negrąžino į biudžetą 2 238,7 tūkst. Lt netinkamai panaudotų lėšų per 60 kalendorinių dienų nuo priimto įsakymo įsigaliojimo dėl lėšų grąžinimo, taigi nesivadovavo Finansinės paramos, išmokėtos ir (arba) panaudotos pažeidžiant teisės aktus, grąžinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklių⁴⁵ 8.1 punktu, nes ministras įsakymuose nustatė ilgesnį lėšų grąžinimo terminą.

Turto valdymo ir ūkio departamento panaudotos Šengeno priemonės lėšos pripažintos netinkamomis dėl viešųjų pirkimų procedūrų (diskriminuojančių pirkimo sąlygų) pažeidimų. Vidaus reikalų ministerija, kaip Šengeno priemonės administruojanti institucija, vadovaudamasi minėtų taisyklių 8 punkto reikalavimais, įpareigojo Turto valdymo ir ūkio departamentą grąžinti

⁴⁴ Ten pat.

⁴⁵ Patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005-05-30 nutarimu Nr. 590 (2010-03-17 Nr. 293 redakcija) „Dėl finansinės paramos, išmokėtos ir (arba) panaudotos pažeidžiant teisės aktus, grąžinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklių patvirtinimo“.

500 tūkst. Lt netinkamai panaudotų lėšų į valstybės biudžetą ir kaip asignavimų valdytoja skyrė pavaldžiai įstaigai 500 tūkst. Lt asignavimų vykdyti priemonei „Grąžinti Europos Komisijai netinkamai panaudotas Šengeno lėšas“. Departamentas skirtus priemonei asignavimus panaudojo grąžinti ministerijai netinkamai panaudotas lėšas. Tokiu atveju toks formalus panaudotų lėšų grąžinimo į valstybės biudžetą procesas neužtikrina paramos gavėjos, kuri yra biudžetinė įstaiga, atsakomybės už lėšų panaudojimą pažeidžiant teisės aktus.

Vidaus reikalų ministerijai pavaldžios įstaigos Gyventojų registro tarnyba, Informatikos ir ryšių departamentas, Turto valdymo ir ūkio departamentas į valstybės biudžetą grąžino 1 085,8 tūkst. Lt Europos Sąjungos paramos lėšų, panaudotų pažeidžiant teisės aktus. Atkreipiamė dėmesį, kad pagal Valstybės tarnybos įstatymo⁴⁶ 30 straipsnio 1 dalies reikalavimą tarnybinio nusižengimo tyrimas pradedamas valstybės tarnautoją į pareigas priėmusio asmens iniciatyva arba jam gavus oficialią informaciją apie valstybės tarnautojo tarnybinį nusižengimą. Jeigu atitinkamų institucijų, atsakingų už ES lėšų administravimą ir kontrolę, konstatuota, kad valstybės institucija ar įstaiga pažeidė įstatymus ar kitus teisės aktus, šioje valstybės institucijoje ar įstaigoje turi būti pradėtas valstybės tarnautojų, dėl kurių galimos kaltės buvo padaryti sprendimuose konstatuoti įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimai, tarnybinio nusižengimo tyrimas. Šiuo atveju, kai buvo nustatyti netinkamų lėšų panaudojimo pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus atvejai, ministerijai pavaldžios įstaigos nepradėjo tarnybinio nusižengimo tyrimų dėl darbuotojų veiksmų.

Vidaus reikalų ministerijai pavaldžios įstaigos dėl jų darbuotojų galimų netinkamai atliktų pareigų sumokėjo 585,8 tūkst. Lt pripažintų netinkamomis finansuoti lėšų iš programų „Lietuvos Respublikos piliečių ir užsieniečių migracijos procesų valdymo tobulinimas“, „VRM infrastruktūros plėtra ir bendrųjų sistemos funkcijų vykdymas“. Taip panaudojus asignavimus buvo netinkamai įgyvendinti vykdytose programose nustatyti tikslai, uždaviniai ir priemonės.

Vidaus reikalų ministerija, kaip įgyvendinančioji institucija, nustatė ilgesnius terminus nei 60 kalendorinių dienų nuo priimto įsakymo įsigaliojimo dėl lėšų grąžinimo, taigi pažeidė Finansinės paramos, išmokėtos ir (arba) panaudotos pažeidžiant teisės aktus, grąžinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklių 8.1 punktą, todėl Policijos departamentas laiku negrąžino į biudžetą 2 238,7 tūkst. Lt. Taip pat ministerijai pavaldžios įstaigos nesiėmė priemonių įvertinti darbuotojų veiksmus, dėl kurių iš valstybės biudžeto buvo grąžintos pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymą panaudotos Europos Sąjungos paramos lėšos, t. y. panaudotos ne programos nustatytiems tikslams, uždaviniams ir priemonėms įgyvendinti. Biudžeto sandaros įstatymo 7 straipsnio 1 punktas numato, kad ministerija, kaip asignavimų valdytoja, atsako už paskirtų asignavimų efektyvų, atitinkantį programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą.

⁴⁶ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999-07-08 Nr. VIII-1316 (2002-04-23 Nr. IX-855 redakcija).

3. Kiti pastebėjimai

3.1. Dėl valstybės biudžeto lėšų panaudojimo už priverstinės pravaikštos laiką ir neturtinei žalai apmokėti

Ministerija ir jai pavaldi įstaiga Valstybės tarnybos departamentas valstybės biudžeto lėšas panaudojo neteisėtai atleisto ir teismo sprendimu grąžinto darbuotojo darbo užmokesčiui už priverstinės pravaikštos laiką, piniginei kompensacijai už priverstinės pravaikštos laikotarpio nepanaudotas kasmetines atostogas, neturtinei žalai ir dėl neteisėtai atleisto darbuotojo grąžinimo iš einamųjų pareigų atleistos darbuotojos išeitinei išmokai sumokėti.

Valstybės tarnybos departamento direktorius vidaus reikalų ministro įsakymu buvo atleistas iš einamųjų pareigų. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2011 m. rugsėjo 15 d. sprendimu minėtą įsakymą panaikino ir direktorių grąžino į jo buvusias pareigas ir jo naudai priteisė iš Vidaus reikalų ministerijos negautą vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką, taip pat 1 tūkst. Lt neturtinės žalos atlyginimą.

Vadovaujantis ministro įsakymais, departamento direktoriui apskaičiuotas 132,7 tūkst. Lt vidutinis darbo užmokestis už priverstinės pravaikštos laiką, 13,8 tūkst. Lt piniginei kompensacija už priverstinės pravaikštos laikotarpio nepanaudotas kasmetines atostogas ir 1 tūkst. Lt neturtinė žala. Taip pat nuo darbo užmokesčio apskaičiuota 45,4 tūkst. Lt darbdavio valstybinio socialinio draudimo įmokų.

Priteistam darbo užmokesčiui, socialinio draudimo įmokoms ir neturtinei žalai sumokėti panaudota 174,8 tūkst. Lt „Vidaus reikalų ministrui pavestų valdymo sričių valstybės politikos formavimas, įgyvendinimo koordinavimas ir kontrolė“ programos lėšų ir piniginei kompensacijai už priverstinės pravaikštos laikotarpio nepanaudotas kasmetines atostogas ir socialinio draudimo įmokoms sumokėti panaudota 18,1 tūkst. Lt „Valstybės tarnybos politikos įgyvendinimas ir valdymo tobulinimas“ programos lėšų.

Vidaus reikalų ministro įsakymu į atleisto Valstybės tarnybos departamento direktoriaus pareigas priimta kita darbuotoja. Teismo sprendimu grąžinus neteisėtai atleistą darbuotoją į jo buvusias pareigas, ministro įsakymu atleista tuo metu direktoriaus pareigas ėjusi darbuotoja. Todėl jai apskaičiuota ir iš programos „Valstybės tarnybos politikos įgyvendinimas ir valdymo tobulinimas“ lėšų išmokėta 11,9 tūkst. Lt išeitinė išmoka bei apskaičiuota ir sumokėta 3,7 tūkst. Lt darbdavio valstybinio socialinio draudimo įmokų.

Vidaus reikalų ministerija Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui pateikė prašymą atnaujinti procesą ir teismas 2012 m. gegužės 11 d. nutartimi atnaujino procesą ir perdavė bylą nagrinėti iš naujo.

Ministerija ir jai pavaldi įstaiga Valstybės tarnybos departamentas valstybės biudžeto lėšas panaudojo neteisėtai atleisto ir teismo sprendimu grąžinto darbuotojo darbo

užmokesčiui už priverstinės pravaikštos laiką, piniginei kompensacijai už priverstinės pravaikštos laikotarpio nepanaudotas kasmetines atostogas, neturtinei žalai ir dėl neteisėtai atleisto darbuotojo grąžinimo iš einamų pareigų atleistos darbuotojos išeitinei išmokai sumokėti 208,5 tūkst. Lt. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2012 m. gegužės 11 d. nutartimi atnaujino procesą ir perdavė bylą nagrinėti iš naujo.

3.2. Dėl asmens dokumentų blankų

Asmens dokumentų išrašymo centras pirkė asmens dokumentų blankus turėdamas didelius nepanaudotus likučius ir neturėdamas nustatyto būtino blankų rezervo dydžio ir taip sudarė galimybę naudoti valstybės biudžeto lėšas neracionaliai, nesilaikant Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 6 punkto.

Metų pradžioje centras turėjo asmens dokumentų blankų (elektroninių pasų blankų ir jų pavyzdžių, asmens tapatybės kortelių ir PIN kodų vokų) už 11 997,7 tūkst. Lt ir neatsižvelgęs į turimus asmens dokumentų blankų likučius per metus įsigijo tų pačių pavadinimų blankų už 41 459,8 tūkst. Lt. Per 2011 metus sunaudojo asmens dokumentų blankų už 36 328,1 tūkst. Lt, todėl jų likutis metų pabaigoje padidėjo 5 131,7 tūkst. Lt. Asmens dokumentų blankai buvo įsigijami nenustačius būtino blankų rezervo dydžio. Taigi taip planuodamas asmens dokumentų poreikį centras sudaro galimybę neracionaliai panaudoti valstybės biudžeto asignavimus perkant papildomą kiekį blankų (žr. 4 priedą).

Centras metų pradžioje turėjo spaustuvės sugadintų asmens dokumentų blankų už 346,2 tūkst. Lt ir per 2011 metus įsigydamas blankus nustatė spaustuvės sugadintų blankų už 741 tūkst. Lt. Pagal pasų blankų pirkimo–pardavimo sutarčių sąlygas numatyta, kad centras, nustatęs prekių kokybės trūkumus, pateikia tiekėjui nurodytus dokumentus, kad juos pakeistų kitais. Centras nepakankamai ėmėsi sutartyje numatytų priemonių dėl nustatyto spaustuvės broko pakeitimo ir dėl to jų likutis metų pabaigoje sudarė 1 087,2 tūkst. Lt. Taigi, neįvertinęs spaustuvės sugadintų, bet nepakeistų asmens dokumentų blankų likučio, centras įsigijo naujų asmens dokumentų blankų.

Asmens dokumentų išrašymo centras, neatsižvelgęs į turimų blankų likutį ir neturėdamas nustatyto būtino blankų rezervo dydžio, 2011 m. įsigijo tiek asmens dokumentų blankų, kad jų likutis metų pabaigoje padidėjo 5 131,7 tūkst. Lt. Taip pat netinkamai kontroliavo sutarties vykdymą, nes nepakeitė spaustuvės sugadintų blankų, kurių vertė 1 087,2 tūkst. Lt, o įsigijo naujų asmens dokumentų blankų. Todėl centras neužtikrino, kad valstybės biudžeto lėšos būtų naudojamos racionaliai ir taupiai.

3.3. Dėl Finansų valdymo ir apskaitos informacinės sistemos (FVAS) diegimo

Ministerija, vykdydama iš ES struktūrinės paramos lėšų projektą „Finansų valdymo ir apskaitos informacinės sistemos pagal VSAFAS sukūrimas ir diegimas“, 2009 metais sudarė sutartį su tiekėju už 5 541,8 tūkst. Lt dėl FVAS projektavimo, programavimo, įdiegimo, darbo vietų parengimo, eksploatavimui reikalingos licencijos, eksploatavimo dokumentų, mokomosios duomenų bazės sudarymo, darbo su programa mokymų, testavimo, garantinės priežiūros ir palaikymo bei kitos įrangos, dokumentų, darbų ir paslaugų, numatytų techninėje specifikacijoje. Tiekėjas pagal šią sutartį, įskaitant susitarimus dėl sutarties vykdymo pratęsimo, FVAS turėjo perduoti eksploatacijai iki 2011 m. spalio 14 d. ministerijai ir jai pavaldžioms įstaigoms, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui ir jam pavaldžioms įstaigoms, Policijos departamentui ir jam pavaldžioms įstaigoms, Vadovybės apsaugos departamentui ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai. Pagal minėtą sutartį tiekėjui 2010–2011 metais sumokėjo 3 048,1 tūkst. Lt, t. y. 1 385,5 tūkst. Lt už „SAP“ programinės įrangos licencijas, 831,3 tūkst. Lt už 350 darbo vietų vadovą, 831,3 tūkst. Lt už techninį projektą. Taip pat ministerija, įgyvendindama projektą „Finansų valdymo ir apskaitos informacinės sistemos pagal VSAFAS sukūrimas ir diegimas“, sudarė sutartis su tiekėjais ir jiems sumokėjo 1 289,2 tūkst. Lt už FVAS diegimo konsultavimo paslaugas ir projekto administravimą.

Projekto „Finansų valdymo ir apskaitos informacinės sistemos pagal VSAFAS sukūrimas ir diegimas“ finansavimo ir administravimo sutartyje numatytas šio projekto įgyvendinimo galutinis terminas yra 2013 m. birželio 4 d., tačiau tiekėjas iki FVAS sukūrimo ir įdiegimo sutarties įgyvendinimo termino pabaigos 2011 m. spalio 14 d. iš 350 FVAS darbo vietų perdavė tik 12 darbo vietų Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui ir tik bandomajai eksploatacijai. Pagal nepriklausomų auditorių išvadą FVAS tinkamai nefunkcionuoja. Be to, šiais metais „SAP“ licencijų gamintojas nutraukė partnerystės sutartį su FVAS tiekėju ir tiekėjui inicijuota bankroto byla. Todėl Ministerija vienašališkai nutraukė sutartį. Taigi yra abejonių, kad iki projekto įgyvendinimo sutarties pabaigos FVAS bus įdiegta. Todėl pasibaigus projekto įgyvendinimo terminui gali būti neįsisavintos ES struktūrinio fondo paramos lėšos, o panaudotos lėšos gali būti grąžintos iš valstybės biudžeto.

Ministerija, vykdydama iš ES struktūrinės paramos lėšų finansuojamą projektą „Finansų valdymo ir apskaitos informacinės sistemos pagal VSAFAS sukūrimas ir diegimas“, tiekėjams sumokėjo 4 337,3 tūkst. Lt, tačiau Finansų valdymo ir apskaitos informacinės sistema neįdiegta, o ministerija nutraukė jos diegimo sutartį. Todėl kyla pagrįstų abejonių, kad iki projekto įgyvendinimo pabaigos, t. y. 2013 m. birželio 4 d., sistema bus

įdiegta ir pasibaigus projekto įgyvendinimo terminui gali būti nepanaudota projektui skirta ES struktūrinio fondo parama, o panaudotos lėšos gali būti grąžintos iš valstybės biudžeto. Taigi valstybės biudžeto lėšos gali būti panaudotos neracionaliai.

3.4. Dėl neekonomiško biudžeto lėšų naudojimo

Ministerija, vadovaudamasi Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių⁴⁷ 9.4. punktu, darbuotojams, vykstantiems į tarnybines komandiruotes į užsienio valstybes ir aprūpinamiems dienpinigiais, ministerijos kanclerio sprendimu išmoka 50 procentų finansų ministro patvirtintos dienpinigių užsienio valstybėje normos ir taip sutaupo valstybės biudžeto lėšų. Tačiau kitais atvejais vykstant į komandiruotes ministerija neišnaudoja visų galimybių asignavimus išlaidoms naudoti neekonomiškiausiu būdu, nes siuntė darbuotojus į Jungtines Amerikos Valstijas dalyvauti konferencijoje ir tarptautinėje parodoje ilgesniam laikotarpiui, negu vyko konferencija ir paroda, įskaitant kelionę, todėl lėšų panaudojo daugiau dienpinigiams ir apgyvendinimo paslaugoms apmokėti.

Ministerija, siųsdama į komandiruotes ir apmokėdama 50 proc. dienpinigių normos, taupė valstybės biudžeto lėšas, tačiau kitais atvejais neišnaudojo visų galimybių išlaidas naudoti ekonomiškiausiu būdu, nes siuntė darbuotojus į tarnybines komandiruotes ilgesniam laikotarpiui nei reikėjo komandiruotės užduotims atlikti.

4. Vidaus kontrolės sistemos įvertinimas

Ministerijos vidaus kontrolės sistema atitinka jai keliamus reikalavimus arba atitinka su nereikšmingomis išimtimis. Tačiau remdamiesi audito metu surinktais įrodymais nustatėme, kad vidaus kontrolės procedūros apskaitant pajamas, sąnaudas, turtą, vykdant viešuosius pirkimus ir sutarčių kontrolę yra neveiksmingos, nes nustatyti reikšmingi trūkumai, todėl vidaus kontrolė vertinama kaip patenkinama.

5. Rekomendacijos

Atsižvelgdami į ataskaitoje nurodytus dalykus ir siekdami, kad Vidaus reikalų ministerija ir jai pavaldžios įstaigos pateiktų teisingas finansines ir kitas ataskaitas ir skirtus asignavimus naudotų teisėtai, asignavimų valdytojui Vidaus reikalų ministerijai rekomenduojame:

⁴⁷ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-04-29 nutarimu Nr. 526.

– užtikrinti, kad ministerijai pavaldžios įstaigos apskaitoje registruotų visas mokėtinas ir gautinas sumas ir Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitas sudarytų pagal apskaitos registrų duomenis (1.1.2 skirsnis, 9–10 psl.);

– užtikrinti, kad būtų pašalintos ministerijos, jai pavaldžių įstaigų ir ministro valdymo srities asignavimų valdytojų padarytos apskaitos klaidos, ir nustatyti papildomas kontrolės priemonės, kurios užtikrintų, kad apskaita būtų tvarkoma ir finansinės ataskaitos sudaromos vadovaujantis VSAFAS nuostatomis (1.2.1–1.2.3 skirsniai, 10–17 psl.);

– užtikrinti, kad skaitmeninės mobiliojo radijo ryšio sistemos priežiūros paslaugos būtų įsigytos tiesiogiai iš paslaugų teikėjų (2.1.3 skirsnis, 26–27 psl.);

– nustatyti papildomas kontrolės priemonės, kurios užtikrintų, kad ministerijoje ir jai pavaldžiose įstaigose darbai, prekės ir paslaugos būtų įsigyjamose taikant Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytas viešųjų pirkimų procedūras (2.1.2 skirsnis, 21–26 psl., 2.2 poskyris, 27–28 psl., 2.3. poskyris 30–32 psl.);

– nustatyti papildomas kontrolės priemonės, kurios užtikrintų, kad nebūtų sumokama kelis kartus už tuos pačius sukūrimo, gamybos, leidinių parengimo darbus ar panašaus pobūdžio suteiktas paslaugas (2.2 poskyris, 29–30 psl.);

– imtis priemonių, kad pavaldžios įstaigos perduotų patikėjimo teise valdomą turtą teisės aktų nustatyta tvarka (2.6.1 skirsnis, 35 psl.);

– įstaigoms, 2011 metų biudžeto lėšas panaudojusioms ateinančių laikotarpių išlaidoms dengti, sumažinti 2012 metams skirtus valstybės biudžeto asignavimus (2.7 poskyris, 34–35 psl.);

– užtikrinti, kad pavaldžiose įstaigose valstybės biudžeto lėšos būtų naudojamos tik einamųjų biudžetinių metų išlaidoms dengti (2.7 poskyris, 34–35 psl.);

– nustatyti Policijos departamentui netinkamai panaudotų lėšų grąžinimo terminą ne ilgesnį nei 60 kalendorinių dienų nuo įsakymo dėl lėšų grąžinimo įsigaliojimo (2.9 poskyris, 35 psl.);

– užtikrinti, kad būtų imtasi priemonių įvertinti darbuotojų veiksmus, dėl kurių iš valstybės biudžeto buvo grąžintos netinkamai panaudotos ES paramos lėšos (2.9 poskyris, 35–36 psl.);

– nustatyti būtiną asmens dokumentų blankų rezervą ir užtikrinti, kad pavaldi įstaiga kontroliuotų blankų poreikį, sustiprintų sutarties vykdymą ir pakeistų spaustuvės sugadintus blankus (3.2 poskyris, 38 psl.);

– užtikrinti, kad Finansų valdymo apskaitos sistema būtų įdiegta laiku ir panaudotos Europos Sąjungos lėšos būtų pripažintos tinkamomis finansuoti (3.3 poskyris, 39–40 psl.);

– užtikrinti, kad darbuotojai į komandiruotes būtų siunčiami įvertinus renginių trukmę (3.4 poskyris, 40 psl.).

Vidaus reikalų ministerijai pavaldžios įstaigos dėl audito metu nustatytų neatitikimų ir teiktų rekomendacijų buvo informuotos raštais (žr. 5 priedą).

Rekomendacijų įgyvendinimo plane (žr. 6 priedą) pateikti audituojamo subjekto tolesni veiksmai ir rekomendacijų įgyvendinimo terminai.

4-ojo audito departamento direktorius

Rimvidas Aleliūnas

4-ojo audito departamento vyresnioji valstybinė auditorė

Rasa Kislovskienė

Valstybinio audito ataskaitos kopija pateikta Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui.

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Vidaus reikalų ministerijoje
atlikto finansinio (teisėtumo)
audito rezultatų“
1 priedas

Skaitmeninės mobiliojo radijo ryšio sistemos priežiūros sutarčių kainų palyginimas

Sutartis	Metai	VĮ „Infostruktūra“ sutartis su tiekėjais	VRM pavaldžios įstaigos	Sutarčių kainų skirtumas
		Valstybės įmonės sutartys su tiektėjais	Informatikos ir ryšių departamento 2011-12-30 sutartis Nr. (6-5) 15R- 124/S-83-V ir 2011-06-30 sutartis Nr. (6-5) 8RN- (3NR)/32-ST-1(RN) su VĮ Infostruktūra	
SMRRS techninio aptarnavimo ir funkcionalumo užtikrinimo paslaugos	2011 m.	5 347 749,88	Nepirko paslaugų	Nepirko paslaugų
	2012 m.	7 227 799,48	10 360 000,00	3 132 200,52
	2013 m.	7 645 588,28	11 128 000,00	3 482 411,72
	Iš viso	20 221 137,64	21 488 000,00	6 614 612,24
SMRRS infrastruktūros nuoma ir su ja susijusios išlaidos	2011 m.	2 399 367,34	2 588 794,98	189 427,64
	Iš viso	2 399 367,34	2 588 794,98	189 427,64
Iš viso		22 620 504,98	24 076 794,98	6 804 039,88

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Vidaus reikalų ministerijoje
atlikto finansinio (teisėtumo)
audito rezultatų“
2 priedas

Komunikacijos kompanijos viešinimo ir informavimo paslaugos

Pavadinimas	Gamyba/ parengimas		Transliavimas/ publikavimas	
	Vienetai	Minutės	Vienetai	Minutės
TV laidų ir reportažų gamyba ir transliavimas 469 224,14 Lt	Vienetai	Minutės	Vienetai	Minutės
Tarnybiniai šunys–nepamainomi pagalbininkai pasieniečiams. Kvietimas atvykti į Klaipėdos Akropolį	1	1	10	10
Renginys Klaipėdoje: Valstybės sienos apsaugos ypatumai iš arti. Ką gali tarnybiniai šunys	1	2	4	8
Tarnybiniai šunys nepamainomi pagalbininkai pasieniečiams	1	1	1	1
Specialiųjų tarnybų šunys – nepakeičiami keturkojai pareigūnai	1	3	22	66
Valstybės sienos ypatumai iš arti. Ką gali tarnybiniai šunys	1	2	3	6
Mokiniai susipažįsta su Pagėgių rinktinės Plaškių užkardoje įdiegta sienos stebėjimo sistema	1	2	10	20
Pagėgių rinktinės Plaškių užkardoje įdiegta nauja techninės kontrolės ir sienos stebėjimo sistema	1	2	8	16
Pagėgių rinktinės Plaškių užkardoje įdiegta sienos stebėjimo sistema	1	10	1	10
VRM ministras Raimundas Palaitis ir VSAT vado pavaduotojas Štabo viršininkas Valentinas Novikovas pristato ES ISF lėšų panaudojimą	1	3	6	18
Valstybės sienos apsaugos tarnybos Aviacijos rinktinė užtikrina saugų Kaliningrado tranzito schemos funkcionavimą	1	2	1	2
Valstybės sienos apsaugos tarnybos Aviacijos rinktinė užtikrina saugų Kaliningrado tranzito schemos funkcionavimą	1	3	1	3
IŠ VISO	11 reportažų	31 min.	67 kartai	160 min.
Radio laidų ir reportažų gamyba ir transliavimas 220 608,65 Lt	Vienetai	Minutės	Vienetai	Minutės
Renginys Klaipėdoje: Valstybės sienos apsaugos ypatumai iš arti. Ką gali tarnybiniai šunys	1	2	4	8
Specialiųjų tarnybų šunys–nepakeičiami keturkojai pareigūnai	1	3	10	30
Tarnybiniai šunys nepamainomi pagalbininkai pasieniečiams	1	1	11	11
Valstybės sienos ypatumai iš arti. Ką gali tarnybiniai šunys	1	2	8	16
Mokiniai susipažįsta su Pagėgių rinktinės Plaškių užkardoje įdiegta sienos stebėjimo sistema	1	2	5	10
Pagėgių rinktinės Plaškių užkardoje įdiegta nauja techninės kontrolės ir sienos stebėjimo sistema	1	2	9	18
VRM ministras Raimundas Palaitis ir VSAT vado pavaduotojas Štabo viršininkas Valentinas Novikovas pristato ES ISF lėšų panaudojimą	1	4	6	24
Valstybės sienos apsaugos tarnybos Aviacijos rinktinė užtikrina saugų Kaliningrado tranzito schemos funkcionavimą	1	3	1	3
IŠ VISO	8 reportažai	19 min.	54 kartus	120 min.
Publikacijų su iliustracijomis parengimas ir publikavimas 553 353,72 Lt	Vienetai		Vienetai	
Nusikaltėliams bus sunkiau kirsti Lietuvos sieną (rusų kalba)	1		3	

Sienos pažeidėjams pro Lietuvą prasibrauti tapo sunkiau	1	16
Pasieniečių darbą palengvino moderni įranga	1	2
Pasienyje su Rusija – moderni sienų stebėjimo sistema	1	1
Kaliningrado tranzito schemai toliau sėkmingai taikyti-moderni įranga	1	1
Tolesnei Kaliningrado tranzito schemos sėkmei moderni įranga	1	1
Nemuno pakrantėje – moderni sienų stebėjimo sistema	1	1
Modernia įranga sulaikoma tris kart daugiau sienos pažeidėjų	1	1
Valstybės sienas stebi ir saugo akylos technologijos	1	1
Keturkojams pasieniečiams pareigos – tarsi smagus žaidimas	1	15
Keturkojams pasieniečių pagalbininkams darbo netrūksta	1	1
Pasieniečių tarnybiniais šunimis darbo daugėja	1	21
Lietuva sustiprino sieną saugančios oro pajėgos	1	18
Pasieniečiai įvaldė pažangiausią vogtų automobilių atpažinimo įrangą	1	3
Lietuvoje sukurta vientisa dokumentų tikrinimo ir tyrimo sistema	1	1
Įdiegta moderni informacinė sistema užkerta kelią vizų prekybai	1	1
ES lėšos-sienos sargybinių žinioms gerinti	1	1
Sienos sargybinių žinios gerinamos pasitelkiant ES lėšas	1	22
Kaliningrado tranzito pažeidimus kontroliuojantys policininkai didina kompetenciją	1	2
Užtikrinant Šengeno erdvės saugumą tenka nuolat įveikti naujus iššūkius	1	1
Šengeno erdvės saugumas nuolat stiprinamas	1	1
Investuojama į ES sienų saugumą	1	1
„Aro“ pareigūnai apsaugoti nuo pavojingų medžiagų	1	21
Pagerintos pasieniečių ir konsulinių darbuotojų gyvenimo sąlygos	1	2
Efektyviau palaikys viešąją tvarką ir nustatys jos pažeidėjus	1	2
Pasieniečių sraigtasparniuose – medicinos ir gaisro gesinimo įranga	1	1
Moksleiviai domisi, kaip saugoma ES išorės siena	1	1
IŠ VISO	27 straipsniai	142 kartus
Informaciniai ir pristatomieji renginiai 124 118,78 Lt	Vienetai	Vienetai
Valstybės sienos apsaugos ypatumai iš arti. Ką gali šunys. (Vilniuje „Panorama“, Klaipėdoje „Akropolis“)	1	2
Mokiniai ir žiniasklaidos atstovai buvo supažindinti su ES ISF įgyvendintų projektų įsigytos technikos ir įrenginių galimybėmis bei pareigūnų mokymuose įgytomis žiniomis ir gebėjimais, iš jų:	1	13
VSAT Aviacijos rinktinėje Kavarsko vidurinės mokyklos, Biržų r. Paberžės pagrindinės mokyklos moksleiviai, Šakių r. Kriukų vidurinės mokyklos moksleiviai	1	3
Lietuvos Policijos antiteroristinių operacijų rinktinėje „Aras“ – Utenos r. moksleiviai – Jaunieji šauliai	1	1
Lietuvos Policijos mokykloje-Mažeikių j. Sedos Vytauto Mačernio gimnazijos ir Klaipėdos Agluonėnų pagrindinės mokyklos moksleiviai	1	1
VSAT Vilniaus rinktinės Kenos užkardoje – Molėtų gimnazijos moksleiviai ir Raseinių j. Ariogalos gimnazijos moksleiviai	1	2
VSAT Pasieniečių mokykloje – Kauno r. Vilkijos gimnazijos moksleiviai	1	1
VSAT pakrančių apsaugos rinktinės Karklės antrame punkte buvo pristatytos ES ISF lėšų įsisavinimas (Šiaulių m. Didždvario gimnazijos moksleiviams)	1	1

<i>VSAT Pagėgių rinktinės Plaškių užkardoje – žiniasklaidos atstovai, Utenos r. Užpalių gimnazijos moksleiviams, Anykščių miesto moksleiviams</i>	<i>1</i>	<i>3</i>
<i>Kauno „Santaros“ gimnazijoje– VSAT Pasieniečių mokyklos ir Lietuvos atstovai supažindino gimnazijos mokyklos moksleivius</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
IŠ VISO	2 renginiai	15 kartų

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Vidaus reikalų ministerijoje
atlikto finansinio (teisėtumo)
audito rezultatų“
3 priedas

Elektroninių pranešimų sukūrimo ir paskelbimo internete paslaugos

Pavadinimas	Sukūrimas (vnt.)	Paskelbimas		Pastabos
		Data	Interneto tinklapis	
Tauragės regionui – Europos sąjungos fondų investicijos	1	2011-07-18	www.balsas.lt	Vienodo turinio straipsniai
Daugiau kaip 80 mln. litų investicijos Tauragės regiono atnaujinimui	1	2011-07-19	www.alfa.lt	
Tauragės regiono miesteliams ir kaimams – ES parama	1	2011-07-19	www.15min.lt	
Europos Sąjungos parama – Tauragės regiono atnaujinimui	1	2011-07-20	www.delfi.lt	
Utenos regionas sėkmingai įsisavina ES lėšas	1	2011-06-20	www.balsas.lt	Vienodo turinio straipsniai
Utenos regionui – 264 mln. litų investicijos	1	2011-06-21	www.delfi.lt	
Europos Sąjungos investicijos gražina Utenos kraštą	1	2011-06-20	www.alfa.lt	
Šiaulių regionui – 50 mln. ES parama	1	2011-07-29	www.delfi.lt	Vienodo turinio straipsniai
Europos Sąjungos parama – miesteliams ir kaimams atnaujinti	1	2011-07-29	www.alfa.lt	
ES parama – Šiaulių krašto atnaujinimui	1	2011-07-29	www.15min.lt	
Šiaulių regionas įsisavina ES fondų paramą	1	2011-07-29	www.balsas.lt	
Panevėžio kraštui atsinaujinti padeda ES parama	1	2011-07-15	www.15min.lt	Vienodo turinio straipsniai
Europos Sąjungos fondų parama keičia Panevėžio regiono veidą	1	2011-06-30	www.delfi.lt	
Panevėžio kraštui milijardinės investicijos	1	2011-06-30	www.balsas.lt	
Panevėžio regiono miesteliams ir kaimams Europos Sąjungos parama	1	2011-06-30	www.alfa.lt	
Alytaus regiono atnaujinimui ES fondų parama	1	2011-05-31	www.delfi.lt	
Struktūrinių fondų parama mažina skirtumus tarp Lietuvos regionų	1	2011-06-22	www.ve.lt	
Milijardinė Europos Sąjungos parama Lietuvos regionams	1	2011-05-24	www.delfi.lt	
Alytaus kraštas: Europos Sąjungos parama- miesteliams ir kaimo vietovėms	0	2011-05-31	www.balsas.lt	
Telšių regiono atnaujinimui -Europos Sąjungos fondų lėšos	0	2011-08-23	www.balsas.lt	
		2011-08-24	www.delfi.lt	
Iš viso	18 straipsnių	21 straipsnis		11 vienodo turinio straipsnių

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Vidaus reikalų ministerijoje
atlikto finansinio (teisėtumo)
audito rezultatų“
4 priedas

Asmens dokumentų blankų 2011 metų apyvarta

Pavadinimas	Blankų likutis 2011-01-01 Suma (Lt)	2011 m. gautų blankų kiekiai iš tiekėjų Suma (Lt)	2011 m. panaudota blankų Suma (Lt)	Blankų likutis 2011-12-31 Suma (Lt)
Elektroniniai LR pasų blankai	733 455,65	22 073 340,3	15 469 732,85	7 337 063,1
Elektroninių LR pasų blankų pavyzdžiai	53 796,79	33 664,8	32 046,43	55 415,16
Asmens tapatybės kortelės	11 182 400,13	19 277 841	20 780 661	9 679 580,13
PIN kodų vokai	28 096,2	74 995,8	45 720,21	57 371,79
Asmens be pilietybės kelionės dokumentas	218 895,33		24 099,65	194 795,68
Pabėgėlio kelionės dokumentas	26 326,83		685,31	25 641,52
Užsieniečio pasas	52 653,65		2 055,9	50 597,75
Tarnybinis pasas	102 223,48		8 509,13	93 714,35
Valstybės tarnautojų pažymėjimas	1 635 514,65		662 743,62	972 771,03
Asmens tapatybės kortelių pavyzdžiai	61 222,32		1 560,09	59 662,23
LR pasų pavyzdžiai	182,88			182,88
LR tarnybinių pasų pavyzdžiai	74,55			74,55
Leidimų gyventi LR kortelės				
Vietinio eismo per sieną leidimų blankų pvz. (be lusto)	2 515,59		635,25	1 880,34
Teisės į LR pilietybės išsaugojimą pažymėjimų blankai (rusų k.)	8 203		266	7 937
Teisės į LR pilietybės išsaugojimą pažymėjimų blankai (anglų k.)	14 506		14	14 492
Elektroninės įklijos	32 643,81			32 643,81
Leidimų gyventi LR pvz.	4			4
Leidimas gyventi LR pavyzdys		14 520		14 520
Leidimas gyventi LR		529 980		529 980
Vairuotojų pažymėjimai EB (naudoti iki 2006-01-27)	36 488,06			36 488,06
Pasų laminatas (naudoti iki 2006-01-27)	36 062,62			36 062,62
LR pasų pavyzdžiai (naudoti iki 2006-01-27)	1 934,09			1 934,09
Asmens tapatybės kortelės (naudoti iki 2006-01-27)	281 474,23			281 474,23
LR tarnybiniai pasai (naudoti iki 2006-01-27)	227 005,7			227 005,7
LR tarnybinių pasų pavyzdžiai (naudoti iki 2006-01-27)	755,99			755,99
Užsieniečių pasai (naudoti iki 2006-01-27)	249 059,79			249 059,79
Užsieniečių pasų pavyzdžiai (naudoti iki 2006-01-27)	286,76			286,76
Vairuotojų pažymėjimai (naudoti iki 2005-10-31)	182 234,57			182 234,57
Vietinio eismo per sieną leidimai (naudoti iki 2009-12-31)	1 951 488			1 951 488
Vietinio eismo per sieną leidimų blankai su nekontaktiniu lustu pvz. (naudoti iki 2009-12-31)	4 356			4 356
Asmens be pilietybės kelionės dokumentas pvz. (naudoti iki 2009-05-15)	17 532,77			17 532,77
Pabėgėlio kelionės dokumentas pvz. (naudoti iki 2009-05-15)	17 361,44			17 361,44

Užsieniečio paso pvz. (naudoti iki 2009-05-15)	19 531,62			19 531,62
Tarnybinis paso pvz. (naudoti iki 2009-05-15)	19 588,08			19 588,08
LR Asmens be pilietybės kelionės dokumentų blankai (naudoti iki 2006-01-14)	11 683			11 683
Pabėgėlių kelionės dokumentų blankai (naudoti iki 2006-01-14)	9 694			9 694
Asmens tapatybės kortelių pavyzdžiai (naudoti iki 2008-12-31)	40,8			40,8
Vairuotojų pažymėjimų pavyzdys (naudoti iki 2005-10-31)	13,74			13,74
Iš viso	17 219 306,12	42 004 341,90	37 028 729,44	22 194 918,58

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Vidaus reikalų ministerijoje
 atlikto finansinio (teisėtumo)
 audito rezultatų“
 5 priedas

Raštai Vidaus reikalų ministerijai ir pavaldžioms įstaigoms

Eil. Nr.	Įstaiga	Antraštė	Registracijos data	Dokumento numeris
1.	Vidaus reikalų Medicinos centras	Dėl Audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2012-01-06	S-(40-2194)-36
2.	Vidaus reikalų ministerija	Dėl Audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2012-01-11	S-(40-2194)-80
3.	Viešojo saugumo tarnyba	Dėl Audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2012-06-21	S-(40-2194)-1462
4.	Gyventojų registro tarnyba	Dėl Audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2012-06-29	S-(40-2194)-1583
5.	Sveikatos priežiūros tarnyba	Dėl Audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2012-06-29	S-(40-2194)-1584
6.	Klaipėdos apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba	Dėl Audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2012-06-29	S-(40-2194)-1585
7.	Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas	Dėl Audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2012-06-29	S-(40-2194)-1586
8.	Asmens dokumentų išrašymo centras	Dėl Audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2012-07-02	S-(40-2194)-1609
9.	Turto valdymo ir ūkio departamentas	Dėl Audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2012-07-02	S-(40-2194)-1610
10.	Informatikos ir ryšių departamentas	Dėl Audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2012-07-02	S-(40-2194)-1620
11.	Vidaus reikalų ministerija	Dėl Audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų	2012-07-17	S-(40-2194)-1815

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Vidaus reikalų ministerijoje
atlikto finansinio (teisėtumo)
audito rezultatų“
6 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Rekomendacijos eilės numeris	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4	5
Rekomendacijos ataskaitoje				
1.	Užtikrinti, kad ministerijai pavaldžios įstaigos apskaitoje registruotų visas mokėtinas ir gautinas sumas ir Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitas sudarytų pagal apskaitos registrų duomenis.	Vidaus reikalų ministerija	Parengti raštą pavaldžių įstaigų, kurių apskaita konsoliduoja VRM, vadovams, pavedant užtikrinti, kad apskaitoje registruotų visas mokėtinas ir gautinas sumas ir Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitas sudarytų pagal apskaitos registrų duomenis.	Iki 2012-08-10
2.	Užtikrinti, kad būtų pašalintos ministerijos, jai pavaldžių įstaigų ir ministro valdymo srities asignavimų valdytojų padarytos apskaitos klaidos ir nustatyti papildomas kontrolės priemonės, kurios užtikrintų, kad apskaita būtų tvarkoma ir finansinės ataskaitos sudaromos vadovaujantis VSAFAS nuostatomis.	Vidaus reikalų ministerija	1. Organizuoti pavaldžių įstaigų finansų tarnybų vadovams seminarą-mokymus. 2. Analizuoti gaunamas iš įstaigų finansines ataskaitas, nurodant terminus.	Iki 2012-09-15 Pradedant 2012 m. pusmečio atskaitomybe ir nuolat
3.	Užtikrinti, kad Skaitmeninės mobiliojo radijo ryšio sistemos priežiūros paslaugos būtų įsigytos tiesiogiai iš paslaugų teikėjų.	Vidaus reikalų ministerija	1. Organizuoti SMRRS priežiūros paslaugų pirkimo konkurso procedūras (iš tiesioginio paslaugos tiekėjo). 2. Nutraukti SMRRS priežiūros paslaugų teikimo sutartį tarp IRD prie VRM ir VĮ „Infrastruktūra“.	Pradėti nuo 2012-08-01 ir vykdyti teisės aktų nustatyta tvarka Paskelbus konkurso nugalėtoją (orientaciniai 2012-12-31)
4.	Nustatyti papildomas kontrolės priemonės, kurios užtikrintų, kad ministerijoje ir jai pavaldžiose įstaigose	Vidaus reikalų ministerija	Įpareigoti TVŪD prie VRM parengti ir, suderinus su ministerijos kancleriu, patvirtinti viešųjų pirkimų kontrolės taisyklės.	Iki 2012-08-31

	darbai, prekės ir paslaugos būtų įsigyjamose taikant Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytas viešųjų pirkimų procedūras.			
5.	Nustatyti papildomas kontrolės priemonės, kurios užtikrintų, kad nebūtų sumokama kelis kartus už tuos pačius sukūrimo, gamybos, leidinių parengimo darbus ar panašaus pobūdžio suteiktas paslaugas.	Vidaus reikalų ministerija	Sustiprinti kontrolę, numatant tai vieno iš VRM Protokolo ir viešųjų ryšių skyriaus valstybės tarnautojų pareigybės aprašyme.	Iki 2012-09-01
6.	Imtis priemonių, kad pavaldžios įstaigos perduotų patikėjimo teise valdomą turtą teisės aktų nustatyta tvarka.	Vidaus reikalų ministerija	Mažinti turto perdavimo pasaugos pagrindais atvejų skaičių.	Nuolat
7.	Įstaigoms, 2011 metų biudžeto lėšas panaudojusioms ateinančių laikotarpių išlaidoms dengti, sumažinti 2012 metams skirtus valstybės biudžeto asignavimus.	Vidaus reikalų ministerija	Sumažinti Viešojo saugumo tarnybai prie VRM finansavimą 2012 m. 9,5 tūkst. Lt.	Iki 2012-12-30
8.	Užtikrinti, kad pavaldžiose įstaigose valstybės biudžeto lėšos būtų naudojamos tik einamųjų biudžetinių metų išlaidoms dengti.	Vidaus reikalų ministerija	Sustiprinti kontrolę.	Nuolat
9.	Nustatyti Policijos departamentui netinkamai panaudotų lėšų grąžinimo terminą ne ilgesnį nei 60 kalendorinių dienų nuo įsakymo dėl lėšų grąžinimo įsigaliojimo.	Vidaus reikalų ministerija	Pakeisti vidaus reikalų ministro įsakymus, nustatant neteisingai panaudotų lėšų grąžinimo terminą ne ilgesnį kaip 60 dienų nuo įsakymo įsigaliojimo.	Iki 2012-08-15
10.	Užtikrinti, kad būtų imtasi priemonių įvertinti darbuotojų veiksmus, dėl kurių iš valstybės biudžeto buvo grąžintos netinkamai panaudotos ES paramos lėšos.	Vidaus reikalų ministerija	Ministro pavedimu įpareigoti įstaigų, kurios grąžino netinkamai panaudotas ES paramos lėšas, vadovams atlikti tarnybinius tyrimus, dėl atsakingų darbuotojų veiksmų.	IRD prie VRM, GRT ir TVŪD prie VRM iki š.m. rugsėjo 30 d., kitais atvejais, esant ženklesnėms sumoms, per 2 mėn. gavus įsakymą.

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė

	naudojimo, apskaitos ir kontrolės taisyklėmis.			
3.	Kontroliuoti sutarčių vykdymą, kad tiekėjai laikytųsi sutartinių įsipareigojimų dėl atsiskaitymų, o tarnyba sumokėtų už suteiktas prekes ir paslaugas pagal sutartyje nurodytas sąlygas.	Viešojo saugumo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos	Įpareigoti Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos skyrių, centrų viršininkus bei dalinių vadus (pirkimo iniciatorius) vykdyti nuolatinę jų inicijuotų pirkimų - sutartinių įsipareigojimų įgyvendinimo priežiūrą. Įpareigojimus įforminti tarnybos vado įsakymu.	Įsakymą parengti iki 2012-08-01, Priežiūrą vykdyti pastoviai
4.	Nustatyti papildomas kontrolės priemones, kurios užtikrintų, kad valstybės biudžeto asignavimai būtų naudojami tik einamųjų biudžetinių metų išlaidoms dengti.	Viešojo saugumo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos	1. Parengti Finansų ir apskaitos skyriaus specialistų pareigybių aprašymų pakeitimus ir detaliau apibrėžti pareigas, teises bei atsakomybę. 2. Įpareigoti Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos Strateginio planavimo darbo grupės vadovą einamųjų metų lapkričio-gruodžio mėn. organizuoti biudžetinių metų išlaidų panaudojimo atitikimo Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 2, 32 str. nuostatoms, kontrolę.	Iki 2012-08-10 Iki 2012-12-31
5.	Ilgalaikio turto, atsargų ir sąnaudų apskaitą sutvarkyti pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų reikalavimus.	Viešojo saugumo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos	Užtikrinti apskaitos tvarkymą pagal VSAFAS nuostatas.	Sudarant 2012 m. 1-jo pusmečio atskaitomybę ir nuolat
6.	Kontroliuoti, kad inventorizacijos komisija teiktų siūlymus dėl turto nurašymo.	Viešojo saugumo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos	Parengti Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos Inventorizacijos komisijų darbo reglamentą, nurodant centrinės ir vietinių inventorizacijos komisijų pirmininkų ir narių teises bei pareigas atliekant turto inventorizaciją, numatant jų atsakomybę.	Iki 2012-09-21
7.	Turtą inventorizuoti vadovaujantis Vyriausybės 1999 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 719 patvirtintomis Inventorizacijos taisyklėmis.	Viešojo saugumo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos		
8.	Nustatyti kontrolės priemones, kurios užtikrintų, kad programų išlaidoms dengti pirmiausia	Gyventojų registro tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos	Gyventojų registro tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus įsakymais nustatyti, kad darbo užmokesčiui pirmiausia	Iki 2012-09-01

	būtų naudojami asignavimai, gauti iš einamaisiais biudžetiniais metais įmokėtų į biudžetą biudžetinių įstaigų pajamų, įskaitant ankstesniais metais nepanaudotus šių lėšų likučius.		būtų naudojami asignavimai, gauti iš einamaisiais biudžetiniais metais įmokėtų į biudžetą biudžetinių įstaigų pajamų, įskaitant ankstesniais metais nepanaudotus šių lėšų likučius.	
9.	Įvertinti darbuotojų veiksmus, dėl kurių iš valstybės biudžeto buvo grąžintos netinkamai panaudotos Europos Sąjungos paramos lėšos.	Gyventojų registro tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos	Atlikti tarnybinį patikrinimą dėl atsakingų darbuotojų veiksmų įvertinimo.	Iki 2012-09-15
10.	Pajamų apskaitą sutvarkyti pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų reikalavimus ir Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitą sudaryti pagal apskaitos registrų duomenis.	Gyventojų registro tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos	Pertvarkyti automatinio būdu išrašomų sąskaitų-faktūrų procedūrą, formuojant sąskaitą paskutinę einamojo mėnesio dieną.	Iki 2012-12-30
11.	Sąnaudų ir įsipareigojimų apskaitą sutvarkyti pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų reikalavimus, o Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitose nurodyti visus įsiskolinimus.	Sveikatos priežiūros tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos	1. Sutvarkyti sąnaudų ir įsipareigojimų apskaitą pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų reikalavimus, o mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitose nurodyti visus įsiskolinimus, darbus atliekant rankiniu būdu, dėl buhalterinės apskaitos programos nebuvimo. 2. Siekiant palengvinti pensijų apskaitą, įdiegti pensijų apskaitos informacinę sistemą.	Iki 2012-12-31 Iki 2013-12-31
12.	Atsargų ir sąnaudų apskaitą sutvarkyti pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų reikalavimus.	Asmens dokumentų išrašymo centras prie Vidaus reikalų ministerijos	Užtikrinti, kad atsargų ir sąnaudų apskaita būtų tvarkoma pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų reikalavimus.	Pradedant 2012 m. 1-jo pusmečio ataskaita ir nuolat
13.	Asmens dokumentų blankų įsigyti tik įvertinus jų likučius ir poreikį.	Asmens dokumentų išrašymo centras prie Vidaus reikalų ministerijos	Atsižvelgiant į turimus asmens dokumentų blankų likučius, tiekimus skaidyti į mažesnius, užtikrinant nenutrūkstamą asmens dokumentų išrašymą.	Nuolat

14.	Pakeisti spaustuvės sugadintus asmens dokumentus pagal sutartyse numatytas priemones ir kontroliuoti sutarčių vykdymą.	Asmens dokumentų išrašymo centras prie Vidaus reikalų ministerijos	Kas 6 mėnesius parengti ir pateikti asmens dokumentų blankų gamintojams Asmens dokumentų blankų tikrinimo aktus ir užtikrinti, kad nekokybiški asmens dokumentų blankai būtų pakeisti kokybiškais kartu su sekančiu tiekimu ar kitaip kompensuoti.	Nuolat
15.	Spręsti klausimą dėl neatitinkančių reikalavimų asmens dokumentų blankų naudojimo, o atliekant inventORIZACIJĄ vadovautis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 719 patvirtintomis InventORIZACIJOS taisyklėmis.	Asmens dokumentų išrašymo centras prie Vidaus reikalų ministerijos	Užtikrinti, kad atliekant inventORIZACIJĄ būtų vadovaujama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 719 patvirtintomis inventORIZACIJOS taisyklėmis. Pasikeitus asmens dokumento formai ir esant blankų likučiui, sudaryti atskirus inventORIZAVIMO aprašus nereikalingam ir netinkamam naudoti turtui ir teikti pastabas dėl turto naudojimo.	Nuolat
16.	Užtikrinti, kad ūkinės operacijos dokumentai būtų surašomi ūkinės operacijos ir ūkinio įvykio metu arba jiems pasibaigus ar įvykus.	Asmens dokumentų išrašymo centras prie Vidaus reikalų ministerijos	Parengti reikiamus dokumentus ūkinės operacijos ir ūkinio įvykio metu arba jiems pasibaigus ar įvykus ir laiku perduoti Turto valdymo ir ūkio departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos.	Nuolat
17.	Nustatyti papildomas kontrolės priemones, kurios užtikrintų, kad prekės ir paslaugos būtų įsigyjamos taikant Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytas viešųjų pirkimų procedūras.	Turto valdymo ir ūkio departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos	Parengti ir patvirtinti TVŪD prie VRM viešųjų pirkimų vidaus kontrolės taisykles.	Iki 2012-08-31
18.	Užtikrinti, kad informacinių sistemų sukūrimo ir įdiegimo paslaugų sutartyse būtų numatytas autorinių turtinių teisių į programą perleidimas.	Turto valdymo ir ūkio departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos	Rengiant informacinių sistemų sukūrimo ir įdiegimo paslaugų pirkimo dokumentus, įtraukti nuostatą apie autorinių turtinių teisių į spec. programą perleidimą.	Nuolat
19.	Inicijuoti valstybės tarnautojų, dėl kurių galimos kaltės buvo padaryti institucijų, atsakingų už Europos Sąjungos lėšų administravimą, sprendimuose konstatuoti įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimai,	Turto valdymo ir ūkio departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos	Atlikti tarnybinį įvertinimą dėl atsakingų darbuotojų veiksmų.	Iki 2012-09-01

	tarnybinio nusižengimo tyrimą.			
20.	Asignavimus planuoti, naudoti ir išlaidas apskaityti laikantis ekonominės klasifikacijos.	Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas	Sustiprinti kontrolę.	Nuolat
21.	Rekomenduojame sąnaudų ir pajamų apskaitą sutvarkyti pagal Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų reikalavimus.	Klaipėdos apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdyba	Užtikrinti, kad sąnaudų ir pajamų apskaitą būtų vykdoma pagal VSAFAS reikalavimų.	Pradedant 2012 m. 1-jo pusmečio ataskaita ir nuolat
22.	Nustatyti papildomas kontrolės priemones, kurios užtikrintų, kad prekės ir paslaugos būtų įsigyjamose taikant Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytas viešųjų pirkimų procedūras.	Informatikos ir ryšių departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos	Papildyti Informatikos ir ryšių departamento prie Vidaus reikalų ministerijos darbo reglamentą nuostatomis, numatančiomis kontrolės priemones, kurios užtikrintų, kad prekės ir paslaugos būtų įsigyjamose taikant Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytas viešųjų pirkimų procedūras.	Iki 2012-09-01
23.	Inicijuoti valstybės tarnautojų, dėl kurių galimos kaltės buvo padaryti institucijų, atsakingų už Europos Sąjungos lėšų administravimą, sprendimuose konstatuoti įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimai, tarnybinio nusižengimo tyrimą.	Informatikos ir ryšių departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos	Sudaryti komisiją ir atlikti tarnybinį tyrimą.	Iki 2012-09-01
24.	Užtikrinti, kad pirkimai būtų vykdomi tiesiogiai iš paslaugų teikėjų.	Informatikos ir ryšių departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos	1. Organizuoti SMRRS priežiūros paslaugų pirkimo konkurso procedūras (iš tiesioginio paslaugos tiekėjo). 2. Nutraukti SMRRS priežiūros paslaugų teikimo sutartį tarp IRD ir VĮ „Infostruktūra“.	Pradėti nuo 2012-08-01 ir vykdyti teisės aktų nustatyta tvarka Paskelbus konkurso nugalėtoją (orientaciniai 2012-12-31)
25.	Užtikrinti, kad atlikta inventurizacija parodytų tikrą turto būklę.	Informatikos ir ryšių departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos	Direktoriaus įsakyme dėl 2012 m. inventurizacijos įtraukti įpareigojimus inventorizuojant nematerialųjį turtą atitinkamai atlikti programinės įrangos ir techninės dokumentacijos būklės, programinės įrangos	Iki 2012-12-31

			licencijų palaikymo galiojimo laikotarpio, pagal panaudos sutartis naudojimo ir laikinai saugomo turto panaudos ir pasaugos sutarties pabaigos, inventorizacijas.	
Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais: VRM Ekonomikos ir finansų departamento direktoriaus pavaduotoja Janina Seilienė (tel. 271 71 39; el. p. janina.seiliene@vrm.lt)				